

Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 9 PAŹDZIERNIKA 1932 R.

Nr. 41

DRUKI I URZĄDZENIA MELDUNKOWE.

CENNIK

Wzór 1	zgłoszenie zamieszkania	100 sztuk	Zł. 0.90	Wzór 10	Hotelowa książka meldunk. 50 ark. 100 kart	Zł. 4.50
.. 2	.. zmiany miejsca zamieszkania	.. ..	.. 1.10	.. 10	.. .. 100 .. 200 ..	.. 8.25
.. 3	karta zameldowania	.. ..	.. 1.—	.. 10a	Lista osób przebywających 100 sztuk	.. 2.25
.. 4	.. wymeldowania	.. ..	.. 1 10	.. 11	Ankieta A 100 sztuk	.. 0.80
.. 3a	Karta zameldow. dla cudzoziemców	.. ..	.. 1.10	.. 11a	Arkusze zbiorczy do ankiety A. wzór 11 100 sztuk	.. 2.25
.. 4a	Karta wymeldow. ..	.. ..	.. 1.20	.. 12	Ankieta B .. 100 ..	.. 0.90
.. 5	Karta meldunkowa dla osób podleg. powosz. obow. wojskowemu	.. ..	.. 0.80	.. 13	Karta zameldowania dla hoteli (Dz. U. P. P. 20.V 31 r. Nr. 47 poz. 409)	100 sztuk .. 1.—
.. 6	Rejestr mieszkańców luźne arkusze	.. arkuszy ..	.. 20.—	.. 14	Karta wymeldowania .. 100 ..	.. 1.20
.. 6a	Skorowidz do rejestru mieszkańców (okólnik M. S. W. Nr. 65 25.IV.-31 r. poz. 13)	.. ..	.. 11.—	.. A.	Dowód zmiany miejsca zamieszkania 100 ark.	.. 4.50
.. 7	Karta rodzinna	.. sztuk ..	.. 10.—	.. B.	Dowód zamieszkania 100 sztuk	.. 2.40
.. 8	Rejestr osób przyb. do gminy (luźne ark.) W stanie zbroszurowanym 24 ark. w formie księgi oprawn. w płótno 50 ark. 75 .. 100 .. 125 .. 150 ..	(100 kart) .. 7.90 150 .. 10.50 200 .. 13.50 250 .. 15.50 300 .. 17.50	.. 6.— .. 2.— .. 7.90 .. 10.50 .. 13.50 .. 15.50 .. 17.50	.. C.	Zawiadomienie 100 ..	.. 2.40
.. 8a	Rejestr dla osób opuszcz. gm. (luźne ark.) w formie zbroszurowanej Księga oprawn. w płótno po 75 .. 100 .. 125 .. 150 ..	100 ark. .. 6.— 24 arkusze 1 zeszyt .. 2.— 50 ark. 100 kart .. 7.90 75 .. 150 .. 10.50 100 .. 200 .. 13.50 125 .. 250 .. 15.50 150 .. 300 .. 17.50	.. 6.— .. 2.— .. 7.90 .. 10.50 .. 13.50 .. 15.50 .. 17.50	.. D.	Zawiadomienie pół arkusza 100 ..	.. 2.25
UWAGA:	Wszystkie księgi oprawn. wzoru 8 i 8a, jak wyżej podano, oprawn. nie w płótno ale w papier, imitację płótna. 1 zł. taniej na każdym egzemplarzu.			.. E.	Ponaglenie pół arkusza 100 ..	.. 2.25
Wzór 9	Rejestr domów luźne arkusze zbroszurowane 12 arkuszy w jeden zeszyt w formie księgi oprawn. po 25 ark. (50 kart) 50 .. 100 .. 75 .. 150 .. 100 .. 200 ..	100 arkuszy .. 4.50 .. 0.80 .. 3.— .. 4.50 .. 6.— .. 8.25	Zł. 4.50 .. 0.80 .. 3.— .. 4.50 .. 6.— .. 8.25	Domowe księgi meldunkowe § 2 Instr. M. S. W. po 15 ark. 30 kart 25 .. 50 .. 50 .. 100 .. 100 .. 200 .. zeszyt 12 .. 24 karty	.. 2.— .. 3.— .. 4.95 .. 8.50 .. 1.20	.. 1.20
				Kazimierz Szczepański. Ankieta rejestracyjna ludności wskazówek w jej przeprowadzeniu 1 egz. ..	.. 0.30	.. 0.30
				B. Brodowski. „Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce” podręcznik 1 egz. ..	.. 6.50	.. 6.50
				K. Tokarski. „Wskazówki dla meldujących się” 1 ..	.. 0.60	.. 0.60
				Kartoteka podwójna dla wzorów 1, 2, 3, 4, 1a, 2a, 3a, 4a. 11 i 12 oraz 13 i 14 1 sztuka ..	.. 16.—	.. 16.—
				Kartoteka do karty rodzinnej (wzrost 7) i dokumentów metrykalnych na 1500 kart ..	.. 35.—	.. 35.—
				Kartoteka pojedyncza bez zamknięcia 1 sztuka ..	.. 8.—	.. 8.—
				Palec gumowy 1 sztuka ..	.. 0.65	.. 0.65
				Koperta do dokumentów metrykalnych i innych za 100 sztuk ..	.. 8.50	.. 8.50

We wszystkich sprawach wątpliwych, jak ogłaszaliśmy w swoim czasie, udzielamy wyczerpujących fachowych objaśnień i informacji).

Do cen podanych doliczamy faktyczne koszty ekspedycji i porta.

Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o. w Warszawie, Warszawa, ul. Śto-Krzyska 13.

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksu dla Urzędów
Państwowych i Komunalnych oraz
Instytucyj Społecznych

PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.

ZŁODAĆ OFERTY.

Kupujcie
wyroby krajowe!

MAGISTRAT MIASTA KOBRYNIA

ogłasza K O N K U R S

na posadę **Sekretarza mlejskiego z uposażeniem** według IX stopnia służbowego.

Reflektujący na objęcie stanowiska, winien złożyć w biurze Magistratu podanie z następującymi załącznikami, w odpisie wierzitelny:

1) dowód nieprzekroczenia 40 lat życia, 2) dowód obywatelstwa polskiego, 3) świadectwo zdrowia, wydane przez lekarza powiatowego, 4) świadectwo ukończenia zakładu wyższego, co najmniej średniego, 5) dowody 3 letniej praktyki samorządowej, 6) szczegółowy życiorys własnoręcznie napisany, 7) zaświadczenie dotychczasowej pracy, 8) świadectwo moralności.

Posada nadana zostanie prowizorycznie, poczem po roku zadawalającej służby, nastąpić może stabilizacja.

Podania wnosić należy do 15-go listopada 1932 roku, posada do objęcia z dniem 1-go grudnia 1932 roku.

Podanie nie zwraca się. Nieuwzględnione bez odpowiedzi.

Kobryń, dnia 4 października 1932 r.

Burmistrz miasta Kobrynia (—) *Michał Zawadzki.*

Prosimy nadsyłać
zaległą prenumeratę
za tygodnik
„S A M O R Z A D”.

Wag wytwórnia, Jan Rudzki, Warszawa —
Prosta 32, tel. 206-95; — firma egzystuje od roku 1920. Poleca wagi wszelkich konstrukcyj. Wagi kolejkowe, samochodowe, wozowe, wózkowe, oraz wszelkie wagi dla celów specjalnych. Uskutecznia wszelkie montaże i przeróbki, z załatwieniem formalności urzędowych. Po cenach ściśle konkurencyjnych.

Kursy Samochodowo - Motocyklowe Tuszyńskiego, Warszawa, Mazowiecka 11.

Po cenie niższej są do nabycia pozostałe oprawne roczniki:

„Samorządu” r. 1928 — zł. 30.—

„Oszczędności” r. 1928 — zł. 25.—

„ 1929 — „ 30.—

„ 1929 — „ 25.—

„ 1930 — „ 30.—

„ 1930 — „ 25.—

„ 1931 — „ 30.—

„ 1931 — „ 25.—

W SAMORZĄDOWYM INSTYTUCIE WYDAWNICZYM

WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13 m. 15

W związku z instrukcją Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Poczty i Telegrafów z dn. 23/VII 1932 r., zamieszczoną w Nr. 169 Monitora Polskiego, z dn. 26/VII 1932 r. podjęliśmy nakład druków przewidzianych wzmiankowaną instrukcją — wzory 1, 2, 3 i 4. Wszystkie druki posiadamy stale na składzie i prosimy wszystkie Instytucje komunalne o łaskawe nadsyłanie zamówień do Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie, Śto Krzyska 13.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
Sp. z o. o. w Warszawie

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — $\frac{1}{2}$ str. 225 zł. — $\frac{1}{4}$ str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — $\frac{1}{2}$ str. 150 zł., $\frac{1}{4}$ str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. $\frac{1}{2}$ str. 100 zł. — $\frac{1}{4}$ str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 9 PAŹDZIERNIKA 1932 r.

Nr. 41

TREŚĆ Nr. 41: Zamknięcie rachunków sum pozabudżetowych — *Fr. Grela*. Organizacja kontroli gospodarki i rachunkowości w gminach wiejskich w Finlandji — *S. Zbrożyna*. Przewodniczący Rady Kom. Kasy Oszczędności — *Stary*. O zmianie warunków dokonywania egzekucji u dłużników gm. kas. poz.-oszczędn. — *J. Długokęcki*. Szczyt ignorancji — *m.* Sprawy bieżące. Władomości gospodarcze. Poradnik. Komunikaty.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY POSIADA NA SKŁADZIE
WSZYSTKIE DRUKI EGZEKUCYJNE.

Zamknięcie rachunków sum pozabudżetowych

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne włożyło na zarządy związków komunalnych obowiązek przedstawiania reprezentacji związku najpóźniej w ciągu 4-ch miesięcy po upływie roku obrachunkowego sprawozdań rachunkowych z wykonania budżetu oraz z wszelkich innych przychodów i rozchodów pozabudżetowych do rozpoznania „celem uzyskania pokwitowania (uznania rachunku za rzetelny)“. Rozporządzenie to upoważniło zarazem Ministra Spraw Wewnętrznych do wydania w porozumieniu z Ministrem Skarbu bliższych przepisów co do formy, układu, sposobu i terminu przedłożenia sprawozdań rocznych.

Z upoważnienia tego Minister Spraw Wewnętrznych skorzystał i w rozporządzeniu z dnia 28 marca 1927 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych oraz okólnikiem Nr. 99 z dn. 6 maja 1927 r., wydanym celem ułatwienia związkom komunalnym zastosowania wspomnianego rozporządzenia, podał szereg niekiedy bardzo szczegółowych przepisów, dotyczących zamknięć rachunkowych. W szczególności bardzo drobiazgowo i w y c z e r p u j ą c o określone zostały:

a) forma i sposób układania sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu i

b) forma i sposób układania inwentarza stanu majątkowego (Dział „A“ księgi inwentarzowej).

Trzecia część składowa rocznego sprawozdania rachunkowego — roczne zamknięcie sum pozabudżetowych — w porównaniu z dwoma poprzednimi (sprawozdanie z wykonania budżetu i inwentarz stanu majątkowego, do których okólnik podał nawet wzory) potraktowana została isticie po macoszemu, gdyż rozporządzenie o kasowości i rachunkowości ogranicza się tylko do ustalenia, iż roczne zamknięcie wszystkich sum pozabudżetowych (właściwy bilans zamknięcia rachunków księgi głównej względnie ksiąg kontowych bez rachunków sum budżetowych) jest częścią składową rocznego sprawozdania rachunkowego.

Poza 45-ym paragrafem, który wyraźnie mówi, iż „sprawozdanie roczne, przewidziane w § 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 czerwca 1924 r., powinno się składać:

I. ze sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu administracyjnego za rok sprawozdawczy i
II. z rocznego zamknięcia wszystkich rachunków sum pozabudżetowych“.

Ani rozporządzenie, ani okólnik, które łącznie tworzą t. zw. instrukcję kasowo-rachunkową, nie zawierają żadnych przepisów ani wskazówek o tej części zamknięcia rachunkowego.

18-1749/78/182

Czem jednak jest w istocie ta część sprawozdania i jaką przedstawia ona wartość?

Zamknięcie rachunków sum pozabudżetowych, używając powszechnie przyjętych przez księgowość terminów, nie jest niczem innym, jak tylko zamknięciem rachunków zapasowych, wykazującym stan składników majątkowych i kapitałów z wyjątkiem składników majątku trwałego (nieruchomości, ruchomości, lokaty) i długów długoterminowych. Jest zatem, jeśli je tak nazwać można, skróconym inwentarzem stanu majątkowego, obejmującym tylko krótkoterminowe względnie natychmiast wymagalne zobowiązania i posiadane na ich pokrycie te aktywa płynne, które nie posiadają cech składników majątku trwałego. Różnicę pomiędzy sumą tych pasywów i aktywów płynnych wyrównuje suma nadwyżki względnie deficytu budżetowego.

Zamknięcie rachunków sum pozabudżetowych jest więc ilustracją stanu finansowego związku komunalnego wytworzonego:

a) przez dokonywanie operacji na r-k instytucji i osób trzecich,

b) przez krótkoterminowe operacje czynne i bierne, dokonywane z racji prowadzenia gospodarstwa na r-k własny (udzielanie pożyczek pracownikom, wypłacanie zaliczek do wyrachowania, zastępcze pokrywanie wydatków np. za państwo, gminę i t. p., posługiwanie się instytucjami finansowymi, uskutecznianie wydatków na kredyt, wydawanie wekśli własnych, zaciąganie chwilowych pożyczek i t. d.).

Zamknięcie to, rzecz prosta o ile jest sporządzone według ogólnych zasad budowy każdego bilansu (przejrzystość, prawdziwość, ciągłość i jedność) jest dla oceny stanu finansowego jedynym dokumentem rachunkowym, zrozumiałym w całości i w poszczególnych częściach. Potrzeba posiadania takiego dokumentu występuje nie tylko raz w roku. Posługuje się nim organ wykonawczy związku, szczególnie w chwilach przełomowych w gospodarce, posługuje się nim instytucja kredytująca związek komunalny, posługują się nim organa kontroli wewnętrznej i zewnętrznej. Słowem, w całym szeregu tych wypadków, gdzie idzie o stwierdzenie rezultatów finansowych gospodarki, zamknięcie rachunków sum pozabudżetowych jest nieodzowne. Zastąpienie go inwentarzem stanu majątkowego (Dział „A” księgi inwentarzowej), w skład którego ono wchodzi (inwentarz stanu majątkowego składa się z r-ku zamknięcia sum pozabudżetowych i specjalnych inwentarzy majątku trwałego i długów długoterminowych — Dział „B” księgi inwentarzowej) jest trudne. Przedewszystkiem inwentarz służy do wykazania stosunku majątku do długów. Funkcje poszczególnych składników majątku związku komunalnego, jak wiemy, nie są takie same jak w gospodarstwie prywatnym. Funkcją zasadniczą majątku (kapitałów własnych) w gospodarstwie prywatnym jest ponoszenie odpowiedzialności za ujemne rezultaty finansowe gospodarstwa. W gospodarce komunalnej majątek tej kardynalnej w gospodarstwie prywatnym funkcji bądź zupełnie nie spełnia bądź też tylko w pewnym stopniu. Przykładem tego najlepszym związku komunalne, nieposiadające niemal żadnego majątku lub posiadające

majątek, nie będący w żadnym stosunku do ciężących na nich zobowiązań krótko i długoterminowych. Pełną odpowiedzialność za długi i zobowiązania ponoszą przychody, jakie związek komunalny czy to z posiadanego majątku czy też z danin publicznych otrzymuje. Dlatego też majątek trwały, poza przychodami z niego, nie odgrywa w gospodarce finansowej prawie żadnej roli i ustalenie faktycznego stanu finansowego na podstawie inwentarza, bez sporządzania na jego podstawie specjalnego analitycznego zestawienia (bilansu finansowego) jest niemożliwe.

Inwentarz sporządza się raz na rok, a potrzeba posiadania zestawienia rachunkowego, ilustrującego stan finansowy, występuje ciągle.

Rachunkowość komunalna musi tedy posługiwać się nieznanym w rachunkowości gospodarstwa prywatnego (w rachunkowości handlowej, bankowej, przemysłowej i t. d.), dokumentem rachunkowym, który można sporządzić szybko i w każdej chwili, gdy tego zajdzie potrzeba, a który dokładnie ilustrować będzie stan finansowy. Takim zaś dokumentem jest jedynie t. zw. r-k zamknięcia sum pozabudżetowych.

W rezultacie dotychczasowego braku przepisów o sposobie sporządzania zamknięć sum pozabudżetowych, zamknięcia te sporządzane są w sposób różnorodny, uzależniony całkowicie od indywidualności i fachowego przygotowania danego pracownika, który je zestawiał. Mamy więc kompletne bilanse na wzór bilansu przedsiębiorstwa należącego do jednego właściciela (czysty majątek zmniejszony względnie zwiększony o rezultat gospodarki budżetowej) lub na wzór bilansu spółki (majątek i rezultaty gospodarki budżetowej wykazane oddzielnie), mamy właściwe i poprawne zamknięcia sum pozabudżetowych (układ rachunków według rodzajów dokonywanych operacji i podwójność sald rachunków zbiorowych) lub błędne, nawet tak dalece, że, jak to miało miejsce w jednym wypadku, salda czynne i bierne dodawano razem. Są nawet wypadki, iż w miejsce tego zamknięcia sporządza się tylko specjalne wykazy sald poszczególnych rachunków.

Że kardynalne zasady budowy każdego bilansu obecnie niejednokrotnie nie są przestrzegane, jest rzeczą zrozumiałą.

Jaką wartość te tak różnorodnie ujmowane zamknięcia przedstawiają dla celów polityki finansowej poszczególnych związków komunalnych i dla celów statystyki, bez której przecież ogólne wytyczne są wprost niemożliwe, nie trudno odpowiedzieć.

Dotychczasową lukę w instrukcji kasowo - rachunkowej wypełnić ma przygotowywane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozporządzenie o kasowości i rachunkowości związków komunalnych. Wprowadza ono jednolitą formę rocznego rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych, obowiązującą wszystkie związki komunalne. Rachunek zamknięcia sum pozabudżetowych winien być zestawiony z wykazaniem sald na pierwszy dzień okresu sprawozdawczego, obrotów za rok sprawozdawczy i sald w ostatnim dniu roku sprawozdawczego według następującego wzoru:

Stan czynny:	Stan bierny:
Kasa	Sumy przechodnie .....
Instytucje finansowe	Deponenci .....
Weksle obce	Weksle własne .....
Depozyty walorowe	Pożyczki krótkoterminowe .....
Zaliczki zwrotne (na pobyty)	Instytucje finansowe (r-ki otwartego kredytu) .....
Dłużnicy różni	Wierzyciele różni .....
Różni za wydane kaucje i depozyty	Depozyty i kaucje walorowe (własne wydane) .....
Zaliczki budżetowe (do wyrachowania)	Fundusze, obrotowy i specjalne .....
Przedsiębiorstwa i zakłady własne	Przedsiębiorstwa i zakłady własne .....
Niedobór budżetowy	Nadwyżka budżetowa .....
Razem	Razem .....
Różni za gwarancje udzielone	Gwarancje udzielone .....
Gwarancje przyjęte	Różni za gwarancje .....
Ogółem	Ogółem .....

W tych związkach, w których prowadzone będą stale lub czasowo innego jeszcze rodzaju rachunki aniżeli podane we wzorze, rachunki czasowe należy włączyć do pozycji „Dłużnicy różni“ względnie „Wierzyciele różni“, zaś rachunki stałe wykazywać osobno. Przedstawiony wzór zamknięcia zawiera stałe pozycje aktywów i pasywów (bez składników majątku trwałego i długów długoterminowych) spotykane prawie w każdym związku komunalnym. Tak zestawiony r-k zamknięcia sum pozabudżetowych jest jasny i zrozumiały dla każdego zainteresowanego, a treść każdego składnika odpowiada tytułowi. Wyraźne naznaczenie nazwy rachunku nie pozwoli na błędne łączenie poszczególnych aktywów czy pasywów, co niejednokrotnie poważnie zmienić może obraz istotnego stanu. Obowiązek sporządzania zamknięcia według ustalonego wzoru zapewni jego ciągłość i umożliwi porównywanie stanu finansowego w różnych okresach czasu; da więc materiał porównawczy i statystyczny, którego brak szczególnie w chwili obecnej tak dotkliwie daje się odczuć.

F. Grela.

Organizacja kontroli gospodarki i rachunkowości w gminach wiejskich w Finlandji

Jest rzeczą pożyteczną opierać się nie tylko na własnym doświadczeniu, ale skorzystać czasem z doświadczeń innych. W tej myśli chciałbym pokrótce przedstawić organizację i sposób wykonywania lustracji w gminach wiejskich w Finlandji. Nie chodzi mi tutaj o przedstawienie wykonywania kontroli przez organa rządowe, lecz o organizację kontroli gospodarki przez same gminy. Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że lustracja i kontrola rządowa nie jest naogół wystarczająca, że dotyczy ona przeważnie zagadnień i spraw bardziej obchodzących władze i że wskutek tego, prawie we wszystkich państwach, w których samorząd nie jest tylko martwą literą, stara się w drodze własnej organizacji wypełnić luki rządowego nadzoru. Rządy poszczególnych państw, dostatecznie doceniając rolę „s a m o k o n t r o l i“ nie tylko w pracy tej samorządom nie przeszkadzają, ale stwarzają świadomie warunki prawne, aby taka „samokontrola“ mogła się rozwinąć, a niejednokrotnie nawet niektóre ze swoich uprawnień przelewają wprost na organizacje centralne samorządu, jako najbardziej nadające się do sprawowania tego rodzaju funkcji.

W Finlandji lustrację i kontrolę gospodarki i rachunkowości przeprowadza Związek Gmin Wiejskich, któremu rząd przyznał prawa Związku Rewizyjnego w stosunku do wszystkich gmin wiejskich. Ustawa o rachunkowości w gminach wiejskich uprawnia gminy do wybierania członków komisji rewizyjnych nie tylko z grona działaczy własnej gminy, ale i z poza tego grona. Ustawa idzie tak daleko, że pozwala gminom na przekazanie dokonania wyboru rewidentów czy lustratorów i ich zastępców i n n e j i n s t y t u c j i, upoważnionej przez rząd do tego

rodzaju czynności. Wybór rewidentów przez gminy w/g prawa winien być dokonany w styczniu każdego roku.

Jeżeli władze gminy pragną przeprowadzić kontrolę gospodarki i rachunkowości gminnej przy pomocy Związku Gmin Wiejskich — zwracają się o to pisemnie do Związku i zawierają ze Związkiem odpowiednią umowę, której brzmienie jest następujące:

Umowa zawarta między Związkiem Gmin Wiejskich a gminą ..... w sprawie dokonania rewizji bilansu gminy za rok 19....

„Ponieważ Zarząd gminy ..... na zebraniu odbytem w dniu ..... 19...., opierając się na § 20 ustawy o samorządach wiejskich, upoważnił Związek Gmin Wiejskich do wyznaczenia jednego rewidenta i jego zastępcy do przeprowadzenia rewizji bilansu gminy za rok 19...., to na skutek tej decyzji została zawarta następująca umowa:

„Związek Gmin Wiejskich dokona w gminie... przez osobę wybraną przez Związek jednoznacznie rewizję bilansu za rok 193.... i weźmie udział w dodatkowej rewizji związanych z bilansem rachunków. Rewizja dokonana będzie, zgodnie z istniejącymi przepisami, w czasie, który oznaczony zostanie później, i na warunkach następujących: 1) miejscowi członkowie komisji rewizyjnej w przepisany czas przed przyjazdem rewidenta Związku sprawdzą stan i r-ki—ruchomości i ewentualnych nieruchomości, 2) miejscowi członkowie komisji rewizyjnej dopilnują, że do czasu właściwej rewizji kasy i przyjazdu rewidenta zostanie sporządzony zgodnie z przepisami bilans, 3) wynagrodzenie, przypadające Związkowi za dokonaną na wymienionych warunkach

kach rewizję, wyniesie ..... marek fińskich za jeden rok, licząc razem z kosztami podróży, i 4) w razie, jeżeli wyznaczony przez Związek rewident poza właściwą rewizją bilansu będzie musiał wykonać inne jeszcze prace, spowodowane niedostatecznym przygotowaniem bilansu, jak również i za podróże z tego powodu wynikłe, Związek ma prawo żądać dodatkowego wynagrodzenia w/g istniejącej taksy, za które to wynagrodzenie gmina bierze na siebie odpowiedzialność.

Umowa została spisana w dwóch egzemplarzach“.

Zarząd Gminy
(podpisy)

Za Związek Gminy
(podpisy)

Umowa powyższa ma tę zaletę, że zobowiązuje organa kontrolujące gminy do przeprowadzenia uprzedniej rewizji samodzielnie i do dopilnowania należytego sporządzenia bilansu, poczem dopiero rewident Związku wykonywuje swą pracę. Jest to duże ułatwienie, a zarazem dobra metoda wychowawcza i kształcąca.

Koszt rewizji wykonanej przez rewidenta Związku wynosi w/g ustalonych norm od 1300 do 2300 marek fińskich, co równa się po przeliczeniu w/g parytetu 330 do 506 zł. Wysokość kosztów rewizji, w granicach wymienionych, zależna jest od liczby ludności gminy, tak że 1300 mk. fińskich płacą wszystkie gminy, chociaż liczba ich mieszkańców nie przekracza 4000, a 2300 mk. fińskich płacą wszystkie gminy chociaż liczba mieszkańców przekracza 8000. Gminy, nie będące członkami Związku, za rewizję płacą od 440 do 660 zł. Pobierane opłaty nie pokrywają ponoszonych przez Związek z tego powodu wydatków.

Rewidenty Związku dzielą się na 2 kategorie: rewidentów przysięgłych i rewidentów — doradców. Rewidenty przysięgli są używani tylko w wypadku stwierdzenia nadużyć i konieczności przeprowadzenia śledztwa, wymagającego badań ksiąg r-kowych osób prywatnych i podatników, jeśli chodzi np. o nieprawidłowy wymiar podatku. Śledztwo takie, w/g obowiązującego tam prawa, mogą przeprowadzać tylko rewidenty przysięgli. Rewizyj zwykłych, doradczych, dokonywują, pod kontrolą rewidentów przysięgłych, rewidenty - doradcy. Związek gmin w Finlandji posiadał w 1931 r. stałych 2-ch rewidentów przysięgłych i 9 rewidentów - doradców. Rewidenty dokonywują rewizji przy współudziale i w obecności członków komisji rewizyjnej, których gmina wybiera z pośród miejscowych obywateli w liczbie 2 — 4 osób.

Z odbytej rewizji rewidenty spisują protokół w/g formularza opracowanego w tym celu przez Związek gmin wiejskich. Formularza rewizji, ze względu na jego rozmiary, nie przytaczam, zaznaczam tylko, że jest b. celowo ułożony i wymaga wykazania stwierdzonych niezgodności r-ków z bilansem, wykazania ogólnych wpływów i wydatków gotówkowych, oraz sald kasy głównej i sald poszczególnych r-ków pozabudżetowych. Zawiera ponadto ustęp charakterystyczny o stwierdzeniu zgodności sald r-ków bankowych z saldami w bankach na zasadzie przeprowadzonego przez rewidenta specjalnego wywiadu. W formularzu zawarta jest również

wzmianka o stanie prowadzonej buchalterji i dowodów kasowych.

W Finlandji brak jest ustawy regulującej sprawę budżetowania i prowadzenia rachunkowości w gminach wiejskich. Istnieje więc duża różnorodność zarówno w układzie i formie budżetu, jak w sposobach prowadzenia rachunkowości przez poszczególne gminy.

Ponieważ tego rodzaju stan rzeczy utrudnia Związkowi w wysokim stopniu wykonywanie prac rewizyjnych, Związek gmin wiejskich wypracował wzory budżetów i wzory dla prowadzenia jednolitej rachunkowości wraz z odpowiednim do tego regulaminem. Za zaprowadzenie rachunkowości — w gminie, w/g wypracowanych przez Związek wzorów, Związek pobiera 105 mk. fińskich (= zł. 23 gr. 10) za każdy dzień pracy swego funkcjonariusza.

Na ogólną ilość 502 gmin wiejskich do roku 1931 — 320 gmin zaprowadziło rachunkowość w/g wzorów opracowanych przez Związek.

W ciągu ostatniego roku rewidenty Związku dokonali rewizji w 220 gminach. Na każdego rewidenta wypadło przeciętnie od 25 do 27 gmin, a praca w każdej gminie trwała przeciętnie 6½ dnia. Reszta czasu rewidentów poświęcona była pracy w biurze i na opracowaniu sprawozdań. Sądzę, że będzie b. pożyteczne przytoczyć choćby jedno takie sprawozdanie, prosto dla zdania sobie sprawy ze sposobu jego ujęcia i ze względu na sprawy jakie porusza.

„Sprawozdanie z rewizji bilansu i gospodarki za rok 1930 gminy S. .... w Finlandji.

„Na mocy dokonanego przez Zarząd gminy S. ... wyboru rewidentów bilansu, wybrani rewidenty zebrałi się po raz pierwszy w dniu 26-go stycznia 1931 r., wybrali na przewodniczącego - kierownika p. O. R., a na sekretarza rewidenta wybranego przez Związek gmin wiejskich i dokonali podziału pracy między siebie.

Poza rewizją kasy dokonaną przy współudziale rewidenta Związku i bez jakiegokolwiek uprzedzenia w dn. 5 listopada 1930, została dokonana ponowna rewizja kasy. Protokoły tych rewizji zostały doręczone Zarządowi gminy.

Przed dokonaniem ostatecznej rewizji bilansu, miejscowi rewidenty dokonali sprawdzenia rachunków budowy szkoły za rok 1930 oraz rachunku ogólnych wydatków szkolnych za tenże rok i rachunków dotyczących otrzymanej zapomogi państwowej dla tychże szkół.

Po stwierdzeniu, że bilans został przygotowany do rewizji, niżej podpisani rewidenty zebrałi się dn. 28 stycznia w kancelarji gminy dla dokonania ostatecznej rewizji ksiąg i r-ków. Oprócz ksiąg i dokumentów, należących do ogólnej gospodarki gminy, zostały nam przedstawione również oddzielnie prowadzone rachunki dotyczące: majątku ziemskiego, schroniska dla biednych, funduszu opiekunów okręgowych, kasy pożyczkowej, zapasu zboża pozostającego z pożyczek w naturze, kasy kolonizacyjnej i budowy własnych domków. Przedstawiono nam również księgi depozytowe: funduszu Aleksandra II-go, funduszu obywatela H., funduszu utworzonego na pamiątkę uwolnienia gm. S., kasy podatkowej oraz otworzono nam archiwum gminne ze wszystkimi protokołami, aktami i sprawozdaniami.

Rewizję ukończyłiśmy dn. 29 stycznia i wydaliłiśmy jednomyślnie następującą decyzję:

1) Wobec prowadzenia przez zarząd gminy buchalterji centralnej i załączonych do niej dowodów nie mamy nic do nadmienienia. Nie mamy również żadnych uwag co do sprawozdań opiekunów okręgowych, schroniska dla biednych, majątku H., z wyjątkiem faktu, że majątek H. zainkasował od schroniska dla biednych za 10 kg. masła mniej niż dostarczył.

2) Inkasowanie należności gminy zostało przeprowadzone w tempie zasługującym na pochwałę. O największym źródle wpływów — podatkach i inkasie zaległych wpływów nadmieniamy że:

Podatków uchwalono	mkf. 1.343.780,—
Kar za zwłokę wymierzono	„ 189.189,—
Podatek pogłówny	„ 36.494,10
Podatek od psów	„ 15.450,—

Podatków razem mkf. 1.595.913,10

z tego wpłynęło fmk. 1.266.181,90, oddano do egzekucji w ciągu roku w dwóch wykazach razem fmk. 329.730,90, z czego egzekutor gminny wpłacił do kasy gminnej przed końcem roku fmk. 173.589,25. Nieuiszczonych podatków zostało na rok następny na sumę fmk. 156.141,65, co wynosi mniej niż 10% wszystkich podatków.

Nieuiszczonych podatków z roku poprzedzającego obecny rok sprawozdawczy zainkasowano fmk. 25.578,— wykreślono na mocy decyzji zarządu gminy na sumę fmk. 45.105,20, wciągnięto do ksiąg do zainkasowania fmk. 9.534,40. Jak wynika z cyfr wyżej przytoczonych, stwierdziliśmy, że inkaso i egzekucja podatków była załatwiana z godną pochwałą sprężystością i wyniki osiągnięto dobre.

3) Stwierdziliśmy dalej:

a) że otwarcie r-ków opierało się na zamknięciu bilansu roku ubiegłego i że wymienione w p. 4 e protokołu rewizji uwagi z roku ubiegłego zostały załatwione w ten sposób, że z odnośnych r-ków skreślono niewykorzystane w ciągu kilku lat fundusze asygnowane, przeznaczając wszystkie w sumie fmk. 579.385,— na budynki szkolne.

b) że prowadzenie buchalterji naogół było prawidłowe. Jednakże księga obejmująca wyszczególnienie zysków i strat nie była celowo prowadzona. Między innymi nie było w niej wcale miejsca dla rzeczowych objaśnień.

Ponieważ kartoteka jest praktyczna i łatwiejsza do prowadzenia, wskazane byłoby ją zaprowadzić tembardziej, że należy ona do systemu buchalterji przyjętego w gminie.

c) technika bilansu jest prawidłowa i daje rzeczowy i wierny obraz stanu finansowego gminy, który pomimo zużycia sumy Fmk. 402.000 z oszczędności dawniejszych na pokrycie deficytu budżetowego jest naprawdę dobry. Oprócz kapitału zapasowego w sumie Fmk. 120.000,— i nie objętej budżetem reszty należności Fmk. 71.122 należnej z tytułu asekuracji po spalonym majątku H., fundusze gminy wynoszą jeszcze Fmk. 1.170.000, z których Fmk. 1.100.000 zapisane są jako fundusze stałe. Oceniając te fundusze, należy jednak brać pod uwagę, że nieodebrane od K. S. Fmk. 66.953,30, są obecnie prawie nie do odebrania, że ulokowana w obligacjach kolonizacyjnych suma Fmk. 82.404 61 i dług Związku gmin wiejskich w sumie Fmk. 20.000,— — razem Fmk. 169.357,91 są to sumy zamrożone i nie prędko mogą być odebrane.

Przedstawione nam dowody i wyjaśnienia dały dostateczną podstawę do zatwierdzenia bilansu.

4) Przy porównaniu poczynionych wydatków z uchwalonym budżetem stwierdziliśmy, że wydatkowano w różnych pozycjach w i ę c e j o Fmk. 253.202,— i o Fmk. 450.345 mniej niż to określa budżet, co w rezultacie daje Fmk.

197.145,— oszczędności budżetowych. Stwierdzone przekroczenia są oparte na specjalnych uchwałach Rady gminnej.

5) Papiery wartościowe gminy sprawdziliśmy i stwierdziliśmy ich zgodność z zapisem w wykazie majątku gminy. Stwierdziliśmy również, że dług zabezpieczony w sumie Fmk. 595.145,82 posiada własny r-ek i jest zamieszczony w księdze majątku gminy.

Natomiast nie przedstawiono nam do sprawdzenia wszystkich wykazów ruchomości, wobec czego nie mogliśmy skonstatować, czy łączna wartość tychże w sumie Fmk. 900.000,—, zamieszczona w wykazie majątku gminy, odpowiada rzeczywistości.

6) Wykaz majątku nieruchomego jest w porządku. Niedokonałymi tym razem oględzin nieruchomości, których łączna wartość w/g wykazu wynosi Fmk. 7.626.000,—.

7) w/g oceny miejscowych rewidentów asekuracja od ognia majątku nieruchomego i ruchomego gminy była wystarczająca.

8) Przedstawione nam sprawozdanie ogólne objaśnia doskonale i wszechstronnie działalność gminy zarówno w zakresie gospodarki gminnej jak i w zakresie spraw administracyjnych i zasługuje na uznanie.

9) Przeprowadzając rewizję, zwróciliśmy uwagę na okoliczność, że produkcja majątku ziemskiego i gospodarstwa leśnego była zanotowana jako wpływy dopiero po dostarczeniu jej innym instytucjom gminy, dzięki czemu składy pozostały poza buchalterją. Jednakże w/g systemu księgowości przyjętego w gminie należało notować produkcję majątku ziemskiego i lasów z tą chwilą, gdy jest możliwe ustalenie jej wartości. Według nas byłoby celowe również zamieszczenie w budżecie rodzajów produktów gospodarstwa rolnego i leśnego.

10) Co do funduszy specjalnych: funduszu udzielania pożyczek w naturze, kasy kolonizacyjnej i budowy własnych domków — nie mieliśmy nic do zarzucenia.

11) Przeprowadziliśmy również w obecności kasjera gminy p. N. S. rewizję kasy, przyczem skonstatowaliśmy, że w kasie było gotowizny Fmk. 2.644,70 i nie wciągniętych do ksiąg 6 kwitów zaliczkowych na Fmk. 3.830,— czyli razem Fmk. 6.474,70, co odpowiadało sumie salda w księdze kasowej w dniu dokonania rewizji.

Egzekutor gminy miał do oddania gotówki na sumę Fmk. 15.290,—, co zgadzało się z jego książką. Pieniądze te obiecał on wnieść do kasy gminnej zaraz w pierwszym dniu otwarcia kasy.

12) Wobec tego, że dokonana przez nas rewizja przekonała nas o tem, że załatwianie spraw gminy naogół było dodatnie, a buchalterja nie dała powodu do poważniejszych uwag, stwierdzamy, że w udzieleniu absolutorjum odnośnym sprawozdawcom nie ma żadnych przeszkód“.

Dn. .... 1931 r.

podpisy“.

St. Zbrożyna.

Przewodniczący Rady Komunalnej Kasy Oszczędności

W dyskusjach nad znowelizowaniem ustawy o K. K. O. dużo miejsca i czasu zajęło zagadnienie, kto ma być przewodniczącym Rady Kasy.

Wysunęły się 3 ewentualności:

1) przewodniczącym Rady jest z urzędu każdy przewodniczący organu wykonawczego związku poręczającego (prezydent miasta, burmistrz, starosta),

2) przewodniczącego wybiera Rada Kasy z pośród członków Rady, będących członkami organu stanowiącego związku poręczającego,

3) przewodniczącego wybiera Rada Kasy z pośród wszystkich członków Rady.

Przy szczegółowych rozważaniach dyskusja sprowadziła się do zagadnienia, jakie stanowisko jest

najodpowiedniejsze i najbardziej celowe dla przewodniczącego organu wykonawczego związku poręczającego, czy stanowisko przewodniczącego Rady, jak proponuje Związek Związków K. K. O., czy też stanowisko przewodniczącego komisji rewizyjnej, jak to sugerował dotychczasowy statut normalny i co podtrzymuje Zarząd Warsz. Związku K. K. O.

W dyskusji przytoczono wiele argumentów wynikających z doświadczenia lokalnego. W jednym miejscu burmistrz czy starosta byli zabiegliwi, staranni i ostrożni — przyczynili się poważnie do wzmocnienia autorytetu Kasy, w innym przeciwnie — łatwością szafowania pożyczkami dla drugich jak i dla samych związków poręczających wpłynęli na

zamrożenie aktywów Kasy, przez swą lekkomyślność poderwali zaufanie do Kasy, despotyzmem zniechęcili do współpracy ludzi poważnych i oddanych sprawom oszczędności. Lokalne doświadczenia uogólniano i wyprowadzano wnioski jedni contra drudzy za.

Sądzę, że ten sposób argumentacji jest zupełnie niewystarczający i nieprzekonywujący.

Rozwiązać trafnie można będzie to zagadnienie, jeżeli odpowiemy sobie, jaki chcielibyśmy nadać charakter Radzie Kasy oraz związkowi poręczającemu. Można pod tym względem rozpatrywać dwie koncepcje.

Jedna z nich opiera się na przeświadczeniu, że Zarząd Kasy i Rada Kasy są organami zarządzającymi Kasy, natomiast kontrola nad Kasą, akceptowanie sprawozdań i bilansów, uchwalanie budżetów należałoby do organu uchwalającego związek poręczającego, który w tym celu wybiera specjalną komisję rewizyjną, bada i kontroluje gospodarkę Zarządu i Rady, przyjmuje lub odrzuca sprawozdania Rady i t. d., to jest wszystko, co czyni właściwa Rada Nadzorcza w każdej instytucji.

W myśl tej koncepcji niema racji, aby starosta czy burmistrz byli członkami, a tembardziej przezesami Zarządu czy Rady. Słusznie może być wtedy przewodniczącym komisji rewizyjnej, choć i bez tego może się obyć, będąc przewodniczącym organu związku poręczającego, mającego ostatni i decydujący głos w sprawach Kasy.

Na ostatniem posiedzeniu Rady Związku Związków K. K. O. podniesiono przeciw temu systemowi szereg słusznych zarzutów.

Wyłanianie Komisji Rewizyjnych przez związki poręczające w konsekwencji wymaga składania przezeń sprawozdań sejmikom (radom miejskim), wywołuje dyskusję, wchodzącą w szczegóły, które mogą szkodzić kasie. Specjalne zagadnienia, jakimi są gromadzenie oszczędności i ostrożne, trafne ich lokowanie, idzie na teren nie związany ściśle z pracą kasy, nie wżyty w jej trudności. Delikatne sprawy kredytu są i mogą być traktowane jako przedmiot rozgrywek politycznych. Słuszniej możeby było, gdyby rolę związku poręczającego ograniczyć do dokonywania aktu wyboru organu kierowniczego i kontrolującego pracę kasy — mianowicie Rady Kasy, z przekazaniem jej wszelkich uprawnień co do kontroli. Wtedy już komisja rewizyjna byłaby wybierana przez Radę. Rada byłaby więc najwyższym, ostatecznym i decydującym organem Kasy. Związek poręczający mógłby się zadawałniać wtedy przyjmowaniem tylko do wiadomości sprawozdań rocznych Rady Kasy.

Ale wtedy osłabienie ingerencji związku poręczającego przy utrzymaniu całkowitej odpowiedzialności tegoż związku za wszelkie operacje Kasy winno być zastąpione przez zapewnienie osobie, która z urzędu reprezentuje interesu związku, odpowiedniego udziału w naczelnym organie Kasy, posiadającym charakter nadzorczy i kontrolujący. Najodpowiedniejszym miejscem jest stanowisko przewodniczącego Rady Kasy.

Właściwą funkcją Rady Kasy jest nadawanie kierunku pracy Zarządu, pilnowanie tam legalności i interesu publicznego. Rola Rady Kasy tem się różni

od roli komisji kontrolującej, że, gdy ta ostatnia bada sprawy post factum, pierwsza ma możliwość badania ich uprzednio, nim się staną faktami.

Nikt nie zaprzeczy, że skoro sejmik czy rada miejska wybiera Radę Kasy, powierza jej całkowity nadzór i kontrolę nad pracą Kasy; gdy powierza w jej ręce całą swą odpowiedzialność, ma prawo i obowiązek wymagać, by ta osoba, której powierzyła wola ludności czy wola naczelnej władzy państwowej odpowiedzialność za dobrobyt, pomyślność i bezpieczeństwo danego miasta czy powiatu, miała możliwość przewodniczenia w Radzie, powołanej do czuwania nad należytem funkcjonowaniem specjalnej instytucji — Kasy. Nawet przeciwnicy tego wyjścia rozumieją i pojmują logikę tej koncepcji; jako kontrargument przytaczają, że oddanie przewodnictwa w Radzie staroście czy burmistrzowi pozwoli mu „rządzić się całkowicie w Kasie“, a trudno wymagać od każdego kierownika samorządu, by znalazł się on na sprawach pieniężno - kredytowych, zwłaszcza, że jest on zbyt zajęty i pochłonięty przez swe urządowanie i t. d. Argumenty słuszne, gdyby chodziło o przewodniczenie na zarządzie, gdzie wymagana jest stała, codzienna praca; nie dotyczą jednak Rady, gdzie wymagana jest przede wszystkim znajomość przepisów prawa i orjentowanie się w potrzebach ogólnych oraz zdolność rozumienia interesu publicznego. A są to przecież cechy wymagane od osób stojących na czele związków samorządowych.

Prawdopodobnie każda z koncepcji logicznie przemyślanych ma swoje dobre i złe strony. Trzeba wreszcie jedną z nich wybrać i konsekwentnie w ustawie przeprowadzić. Nie widzimy tej konsekwencji w projekcie omawianym przez p. Kohlmana, który, jak z jego oświadczeń wynika, jest produktem współpracy ze związkami kas.

Według tego projektu przewodniczącego Rady Kasy wybiera z pośród swego grona Rada. Związek poręczający wybiera swą komisję kontrolującą, na czele której stoi przewodniczący organu wykonawczego związku poręczającego. Co ma robić ta komisja i poco jest stworzona, naprawdę niewiadomo, gdyż związek poręczający nie posiada żadnych kompetencji. Art. 8 postanawia, że Rada Kasy składa związkowi swe sprawozdanie co roku „do wiadomości“. Sytuacja związku poręczającego i komisji rewizyjnej nie do pozazdroszczenia — uliczka bez wyjścia, organ bez kompetencji, który chyba mógłby się tylko poskarżyć przed Radą Kasy, czy przed władzą nadzorczą.

Narzekamy często na brak zainteresowania się i działalność komisji rewizyjnych. Pewnikiem jednak powszechnie stwierdzonym jest, że organ, nie posiadający właściwych mu kompetencji, musi chorzeć i w końcu zaniknąć. Komisje rewizyjne związków poręczających, które tylko przyjmują „do wiadomości“ sprawozdania kasy, żywotnymi być nie mogą. Są one zupełnie niepotrzebne.

Jeżeli więc chcemy utrzymać je, musimy określić wyraźnie kompetencje związków poręczających w sprawach kas oszczędności; albo też stańmy wyraźnie i konsekwentnie na stanowisku Związku Związków K. K. O. i przekazmy całość kontroli fachowemu z przeznaczenia ciała, jakim jest Rada

Kasy, dając jej za przewodniczącego starostę lub prezydenta miasta.

Jeżeli idzie o „rządzenie“ się tych ostatnich, to przy wzmocnionej odpowiedzialności karnej i cywilnej, jaką projekt przewiduje, uznaję za daleko pożyteczniejsze powołanie osób posiadających wpływ i znaczenie z tytułu zajmowanego stanowiska, do

wyraźnie określonych funkcji, aniżeli odsuwanie ich na bok, co przy odpowiedniej energii i tupecie nie pozbawi ich możliwości wywierania poważnego wpływu na bieg wypadków w Kasie bez ponoszenia jednak odpowiedzialności formalnej za swe czyny.

Stary.

O zmianie warunków dokonywania egzekucji u dłużników gminnych Kas pożyczk.-oszczędn.

Dotychczasowe uprawnienia egzekucyjne gmin i gminnych kas p.-o.

W myśl obowiązujących do dnia 22.VII r. b. przepisów prawnych lokalny samorząd powiatowy i gminny posiadał prawo bezpośredniego dokonywania egzekucji zaległych podatków od podatników, narówni z zaległościami podatków państwowych.

Przywilej przymusowej egzekucji swych należności z tytułu pożyczek posiadają również gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe na zasadzie ustawy z dnia 31.VII.1924 r. „o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego“ (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687 art. 1 lit. e punkt 3 i § 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30.XII.1924 r. „o organizacji i ustaleniu statutów gminnych kas p.-o.“ (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1069).

Jakie zmiany wprowadzono w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym.

Dotychczas prawo egzekucji kasy wykonywały za pośrednictwem gminnych organów egzekucyjnych, obecnie na skutek ogłoszenia w Nr. 32 Dziennika Ustaw pod pozycją Nr. 328 ustawy z dnia 10.III.1932 r. „o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych“, a następnie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25-go czerwca 1932 r. „o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych“ (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), prawo bezpośredniego egzekwowania należności gminnych kas p. o. przez organa gminy ustało i obowiązują nowe przepisy prawne, wskutek których, w myśl Art. 1 wyżej wymienionej ustawy „do przymusowego ściągania wszelkiego rodzaju świadczeń pieniężnych, które mogą być ściągane na podstawie obowiązujących przepisów w trybie administracyjnym właściwe są wyłącznie urzędy skarbowe“.

Jakich przedmiotów może dotyczyć egzekucja administracyjna.

W myśl § 2 rozp. Rady Ministrów „egzekucja w trybie administracyjnym jest dopuszczalna tylko z ruchomości oraz z wierzytelności pieniężnych i praw

majątkowych niezabezpieczonych na nieruchomości lub na wierzytelności hipotecznej“.

Ponadto mogą ulegać egzekucji, w myśl § 45 omawianego rozporządzenia, w przypadkach i na warunkach określonych w obowiązujących ustawach: uposażenia służbowe oraz zaopatrzenia emerytalne (uposażenia emerytalne, renty inwalidzkie, pensje wdowie i sierocie) funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, zawodowych wojskowych, wynagrodzenie pracowników umysłowych i robotników oraz świadczenia perjodyczne, których celem jest zapewnienie utrzymania należności z tytułu alimentacji, świadczenia pieniężne z tytułu ubezpieczeń społecznych lub renty z jakiegokolwiek innego tytułu prawnego.

Egzekucja z nieruchomości łącznie z przedmiotami mającymi przymiot prawny rzeczy nieruchomości (przynależności nieruchomości, nieruchomości z przeznaczenia), nie wyłączając egzekucji przez przymusowy zarząd nieruchomości, jak również z wierzytelności pieniężnych i praw majątkowych zabezpieczonych na nieruchomości lub wierzytelności hipotecznej, dopuszczalna jest tylko w drodze sądowej.

Stosunek egzekucji administracyjnej do sądowej.

Egzekucja sądowa może być jednak wszczęta tylko wówczas, gdyby środki egzekucyjne przeprowadzone w trybie administracyjnym (do innych części majątku zobowiązanego) okazały się bezskuteczne lub według słusznego domniemania nie odniosłyby skutku“.

„W razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej co do przedmiotu lub prawa majątkowego, administracyjny tytuł wykonawczy, łącznie z protokołami dokonanych czynności zostanie przesłany sądowi celem dalszego prowadzenia egzekucji“.

Sądowe postępowanie egzekucyjne, dopuszczające sądową przysięgę wyjawiania majątku, mają zastosowanie, gdy administracyjna egzekucja z ruchomości nie doprowadziła do zupełnego zaspokojenia poszukiwanej należności, albo gdy już z protokołu zajęcia wynika, że z ruchomości należność ta nie będzie w całości zaspokojona, albo jeżeli osoby trzecie zgłosiły prawa, uzasadniające zwolnienie zajętych ruchomości od „egzekucji, a w posiadaniu zobowiązanego niema innej ruchomości, wystarczającej na zaspokojenie należności.

Warunki spowodowania egzekucji.

„Egzekucja skierowana być winna przeciwko bezpośrednio obowiązanej do uiszczenia należności“.

„Egzekucja może być skierowana również przeciwko innym zobowiązanej“, którzy według istniejących przepisów są obowiązani do zapłacenia tej należności lub odpowiedzialni są za jej uiszczenie“. Pod osobami powyższymi należy rozumieć w praktyce gminnych kas p.-o. poręczylieli.

Obecnie gminna kasa p.-o., jako odrębna od gminy osoba prawna, powinna wchodzić w sprawach egzekucji administracyjnej w bezpośredni stosunek z właściwym urzędem skarbowym, a to każdorazowo w formie wniosków o wszczęcie egzekucji. We wniosku, do którego należy dołączyć tytuł wykonawczy wraz z odpisem, wierzyciel (gminna kasa p.-o.) winien wskazać imię, nazwisko i adres zobowiązanego, należność poszukiwaną i sposób egzekucji oraz zaznaczyć, że tytuł wykonawczy dojrzał do egzekucji.

Wierzyciel w jednym wniosku może wskazać kilka sposobów egzekucji przeciwko temu samemu zobowiązaniu.

Tytuł wykonawczy stanowią decyzje (orzeczenia, zarządzenia), nakazy płatnicze oraz wykazy zaległości, wydane przez władze lub instytucje do tego powołane.

Tytuł wykonawczy winien zawierać: a) nazwę wierzyciela, b) imię i nazwisko (nazwę lub firmę) zobowiązanego, c) dokładne oznaczenie należności i jej podstawę prawną, d) datę i podpis względnie pieczęć wierzyciela.

Należy zaznaczyć, że dotychczas gminne kasy p.-o. upraszczały postępowanie egzekucyjne, skierowując „domowym“ sposobem do urzędu gminnego zarządzenie egzekucji zobowiązanego, często na mocy tylko ustnego polecenia i wręczenia organowi wykonywującemu egzekucję weksla zobowiązanego. Obecnie takie postępowanie jest niemożliwe.

Jak już wyżej zaznaczono, dla spowodowania egzekucji należy sporządzić i doręczyć właściwemu Urzędowi Skarbowemu dwa dokumenty, t. j. wniosek i tytuł wykonawczy.

Wniosek winien być oparty na stosownej, zaprotokółowanej uchwale zarządu kasy i zaznaczać, że po wykonaniu wszelkich przepisów prawnych, przewidzianych dla przeterminowanych zobowiązań w odnośnych ustawach i na skutek trwałej niewypłacalności zobowiązanego, zarząd kasy prosi na zasadzie Art. 1 Lit. E punktu 3 ustawy z dnia 31.VII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687) oraz § 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30.XII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1069) o wszczęcie egzekucji.

Co do reszty punktów sporządzenie wniosku nie może następczą większych trudności, chyba podanie sposobu egzekucji, co zależne jest każdorazowo od należytej znajomości spraw majątkowych zobowiązanego i właściwego wyboru części jego majątku

dostępnych prawnie i praktycznie do wykonania egzekucji.

Dojrzałość tytułu wykonawczego do wykonania należy rozumieć w tem znaczeniu, że spełnione zostały w terminach wszelkie przepisy, zachowujące ważność prerogatyw weksla, względnie skryptu. A więc zobowiązany został przed upływem terminu pożyczki przestrzeżony o skutkach prawnych niespłacenia należności kasy w terminie, dalej weksle zostały zaprotestowane w terminie i t. d.

W tytule wykonawczym wymaga wyjaśnień punkt c dotyczący dokładnego oznaczenia należności i jej podstawy prawnej.

Należność należy obliczać wraz z normalnem oprocentowaniem i kosztami egzekucji zgodnie z § 56 i tabelą opłat podaną w załączniku do omawianego rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.VI.1932 r. do dnia złożenia przez kasę wniosku urzędowi skarbowemu.

Podstawą prawną należności jest zobowiązanie dłużne (weksel lub skrypt) i pokwitowanie zobowiązanego z otrzymania gotówki.

Należy tu zaznaczyć, że większość gminnych kas p.-o. zaniedbuje pobierania od pożyczkobiorców pokwitowań z otrzymanych przez nich sum pożyczki, co może utrudniać dochodzenie należności kasy.

Czy zawsze urząd skarbowy po otrzymaniu wniosku wierzyciela ma obowiązek rozpoczęcia kroków egzekucyjnych?

Oto „gdy wezwany urząd skarbowy ma uzasadnione wątpliwości co do możliwości wykonania wniosku bądź z powodu swej niewłaściwości, bądź też z tego powodu, że czynności, do których dokonania został wezwany, są oczywiście niedopuszczalne, — winien on zakomunikować te wątpliwości wierzycielowi. O ile wierzyciel nadal podtrzymuje swój wniosek, a wezwany urząd skarbowy odmawia wykonania — sprawę rozstrzyga ostatecznie izba skarbową bezpośrednio przełożona nad urzędem wezwanym“.

Jakie przedmioty są zwolnione od egzekucji.

Przy podawaniu we wniosku sposobu egzekucji, należy mieć na uwadze, że w myśl § 42 omawianego rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.VI.1932 r. „zwolnione są od egzekucji:

a) sprzęty domowe, pościel, bielizna i ubranie codzienne, niezbędne dla zobowiązanego i członków jego rodziny,

b) przedmioty używane z powodu ułomności przez zobowiązanego i jego rodzinę,

c) zapasy żywności i opału, niezbędne dla zobowiązanego, jego rodziny i jego służby na okres jednego miesiąca,

d) krowa dojna albo dwie kozy lub trzy owce, albo jedna świnia wraz z zapasem paszy i ściółki aż do najbliższych zbiorów, o ile te zwierzęta są niezbędne dla wyżywienia zobowiązanego, jego rodziny i jego służby,

e) przedmioty i surowce, niezbędne do osobistego zarobkowania zobowiązanego, pracującego ręcznie,

f) przedmioty niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu oraz przyzwoite ubranie zobowiązanego pracującego umysłowo,

g) u zobowiązanego, który pobiera perjodyczne

wynagrodzenie z tytułu stosunku służbowego prawnego - publicznego, lub z tytułu umowy o pracę — pieniądze w kwocie odpowiadającej części wynagrodzenia za czas do najbliższego terminu wypłaty,

h) u zobowiązanego, który nie otrzymuje stałego wynagrodzenia za pracę — pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez jeden tydzień,

i) przedmioty dane zobowiązanemu celem poratowania jego i jego rodziny w razie klęski z powodu nadzwyczajnych wypadków, choroby lub śmierci, oraz zasiłki i wsparcia udzielone w takich przypadkach, o ile przedmioty te lub fundusze dla tych celów są mu jeszcze potrzebne,

j) przedmioty służące zobowiązanemu i jego rodzinie do wykonywania praktyk religijnych lub niezbędne do nauki,

k) ordery honorowe, obrączki ślubne, listy, papiery rodzinne lub inne papiery osobiste zobowiązanego oraz jego księgi rachunkowe,

l) przedmioty codziennego użytku, potrzebne zobowiązanemu, które mogą być sprzedane tylko za bezcen, a dla zobowiązanego mają znaczną wartość użytkową,

m) przedmioty, które mają służyć do pochowania zmarłego członka rodziny“.

„Następnie nie ulegają egzekucji:

a) wsparcia, wyznaczone zobowiązanemu dla poratowania jego lub jego rodziny w czasie choroby, śmierci lub innej klęski,

b) zasiłki pieniężne z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby i zabezpieczenia na wypadek bezrobocia,

c) sumy i świadczenia w naturze, przeznaczone na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych,

d) stypendja na kształcenie się,

e) świadczenia perjodyczne, mające charakter nagród honorowych,

f) należności pośmiertne z tytułu zapomogi lub zaopatrzenia jednorazowego pod jakąkolwiek nazwą albo z tytułu ubezpieczenia kosztów pogrzebu,

g) odszkodowania, należące się zobowiązanemu od zakładu ubezpieczeń z umów o ubezpieczenie budynków lub ich przynależności (nieruchomości z przeznaczenia), — jeżeli odszkodowania te według wspomnianych umów lub przepisów prawnych winny być użyte tylko na odbudowanie ubezpieczonych budynków lub na uzupełnienie ich przynależności.

Ponieważ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25.VI.1932 r. zawiera 128 paragrafów, szczegółowe ich omówienie na tem miejscu jest niemożliwe. Podajemy więc jeszcze kilka ogólnych wyjątków dotyczących warunków dokonywania egzekucji administracyjnej.

Prawa i obowiązki zobowiązanego i wierzyciela w toku egzekucji administracyjnej.

A więc wierzyciel i zobowiązany mają prawo być obecni przy czynnościach egzekucyjnych oraz mogą domagać się udziału świadków.

W razie oporu organ egzekucyjny może wezwać pomocy organów policji.

Jeżeli zobowiązany przy zajęciu odmawia wy-

jaśnień żądanych przez organ egzekucyjny, lub daje wyjaśnienia świadomie nieprawdziwe, urząd skarbowy może skazać zobowiązanego na grzywnę do wysokości 500 zł., jednak zobowiązany może wnieść odwołanie do izby skarbowej bądź też w terminie 7 dni od daty doręczenia orzeczenia zażądać skierowania sprawy do sądu.

Organ egzekucyjny może zarządzić otwarcie drzwi i schowków zobowiązanego oraz przeszukać jego mieszkanie i schówki. Gdyby to nie wystarczyło, lub gdyby zobowiązany chciał się wydalić, organ egzekucyjny może przeszukać odzież, którą obowiązuje ma na sobie. Przeszukanie to może być dokonane również w każdym miejscu, w razie podejrzeń o chęć ukrycia niektórych przedmiotów, jednak tylko na specjalne pisemne polecenie urzędu skarbowego okazane zobowiązanemu.

Należy zaznaczyć, że egzekucja wdrożona ulega zawieszeniu: 1) w razie śmierci zobowiązanego aż do możliwości podjęcia egzekucji z udziałem następców prawnych zmarłego lub kuratora sądowego; 2) gdy zobowiązany nie ma zdolności do działań prawnych i nie ma zastępcy ustawowego; 3) na żądanie wierzyciela; 4) w czasie zawieszenia czynności urzędu skarbowego wskutek wojny lub innych przeszkód o charakterze siły wyższej; 5) na prośbę zobowiązanego, jeżeli wniesiono zażalenie na czynności organu egzekucyjnego lub odwołanie do decyzji urzędu skarbowego. W tych ostatnich dwóch przypadkach należy w miarę potrzeby uzależnić zawieszenie egzekucji od dania zabezpieczenia przez zobowiązanego lub za zobowiązanego przez osoby trzecie.

Jeżeli w toku egzekucji okaże się, że bezwzględne ściągnięcie należności spowoduje niewątpliwą ruinę gospodarczą zobowiązanego, urząd skarbowy, po należytem zbadaniu jego położenia ekonomicznego, może z urzędu lub na prośbę zawiesić egzekucję albo ją tymczasowo ograniczyć do kwoty, której ściągnięcie nie spowoduje wspomnianego skutku, względnie częściowo lub w całości uchylić zajęcie. O tem należy zawiadomić jednocześnie wierzyciela.

Wreszcie egzekucja nie zostanie wdrożona, bądź też już wdrożona zostanie umorzona:

a) jeżeli egzekucja nie należy do urzędu skarbowego,

b) na wniosek wierzyciela,

c) jeżeli ostatecznym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony skutków prawnych,

d) jeżeli egzekucja ze względu na przedmiot, do którego została skierowana lub na osobę, przeciw której została skierowana, jest niedopuszczalną,

e) jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

Sprzedaż zajętych ruchomości odbywa się zasadniczo przez publiczną licytację, jednak na wniosek zobowiązanego lub wierzyciela, jak również z urzędu może urząd skarbowy zarządzić, za zgodą zobowiązanego a przy drugiej licytacji bez zgody zobowiązanego, aby sprzedaż zajętych ruchomości nastąpiła w inny sposób, w innym miejscu, jak również, aby licytację przeprowadził kto inny, niż właściwy organ egzekucyjny.

Przy sprzedaży takiej urząd skarbowy oznaczy cenę, poniżej której sprzedaży nie można dokonać, oraz termin, do którego sprzedaż ma być dokonana.

Termin licytacji przedmiotów zajętych u właścicieli, użytkowników lub dzierżawców gospodarstw rolnych winien być tak wyznaczony, aby licytacja nie odbyła się podczas siewów zwyczajnych wiosennych i jesiennych przez dwa tygodnie i podczas żniw przez cztery tygodnie, w czasie określonym przez władze skarbowe według stosunków miejscowych.

Pokwitowanie organu egzekucyjnego lub kasy urzędu skarbowego ma ten sam skutek prawny co pokwitowanie wierzyciela. Za pokwitowaną sumę urząd skarbowy ponosi odpowiedzialność wobec wierzyciela, a po ukończeniu postępowania egzekucyjnego o wyniku zawiadomi wierzyciela.

J. Długokęcki.

Szczyt ignorancji

W nr. 40 tygodnika „Świat“ z dnia 1 października b. r., pisma dość poczytnego w sferach inteligencji polskiej, znajduje się taka oto informacja, podpisana znakiem „Q“:

„Do samorządów komunalnych opinia publiczna przywiązywała dużą wagę. Uważaliśmy je za szkołę życia społecznego. Wogóle przypisywaliśmy samorządom wiele atrybutów zbyt idealistycznych, a to ze względu, iż Kongresówka była rządzona prawie wyłącznie metodami administracyjnymi! Obecnie po kilkunastu latach doświadczeń musimy zanotować kilka charakterystycznych faktów.

Samorzady nasze są bardzo drogie; nakładają na ludność ciężary podatkowe niewspółmierne z dochodowością. Obliczono, iż ciężary te wynoszą 34% całego dochodu społecznego.

Spółecznie znów samorzady tylko w wyjątkowych gminach czy miastach potrafiły stać na poziomie wymagań. Winę tu ponosi brak w y k w a l i f i k o w a n y c h działaczy. Obecnie na przestrzeni całej Polski mamy zaledwie 300 kierowników samorządów z dostatecznym wykształceniem. Wiemy przytem, iż w czterech tysiącach gmin prowadzą prace komisarze rządowi. To też nie daje dobrego pojęcia o umiejętności wyzyskania uprawnień samorządowych przez nasze społeczeństwo.

Niepopularny jest samorząd najwięcej w gminach wiejskich. Najważniejszą przyczynę stanowi fakt, iż przeciętne obciążenie wynosi tu 100 zł. na głowę. Przy obecnym kryzysie dla rolnika-wieśniaka jest to ciężar ponad siły“.

Rzeczywiście informacja zgola niebywała! Jeśli bowiem samorząd zabiera 34% całego dochodu społecznego, a skądinąd wiemy, że państwo zabiera u nas

dla siebie mniej więcej trzy razy tyle co samorząd, to wypadłoby z rachunku, że państwo i samorząd obciążają razem dochód społeczny do wysokości 136%! A gdzie inne rodzaje samorządu (p. Q. pisze tylko o samorządzie komunalnym), gdzie ubezpieczenia społeczne, gdzie wreszcie całe życie gospodarcze?

W świetle tak ciekawego rachunku nie dziwi nas już dalsza informacja p. Q., że same gminy wiejskie obciążają ludność przeciętnie po 100 zł. na głowę. Na wsi żyje w Polsce ponad 20 milionów ludzi, z czego wynikałoby, że obciążenie przez gminy wiejskie wynosi ponad 2 miljardy zł. Czyli mniej więcej 4-y razy tyle, ile wynosi naprawdę bieżące obciążenie na rzecz gmin wiejskich, miast, powiatów i województw łącznie!

Według wiadomości p. Q. zaledwie 300 kierowników samorządów posiada dostateczne wykształcenie. Trudno się na ten temat z nim sprzeczać, nie wiedząc, jakiego od kierowników związków komunalnych wymaga cenzusu. Przypuszczalnie od wójta jednowioskowej gminy wiejskiej wymaga on skończenia kilku fakultetów. Tyle natomiast pewne (sądząc oczywiście ze znakomitej jego informacji), że on sam, p. Q., ze swoim wykształceniem coś nie jest w porządku. Gdyby bowiem posiadał wiadomości przynajmniej w zakresie 7-o oddziałowej szkoły powszechnej, nie napisałby nigdy podobnych absurdów.

A może p. Q., będąc w dobrym humorze, zakpił sobie poprostu z redakcji „Świata“ i z czytelników?

Gdyby inteligentowi polskiemu napisano podobne błazeństwa o kinie, sporcie czy o wypadkach w Mandżurji — nie wzięłby on napewno więcej do ręki takiego organu. O samorządzie jednak wolno pisać wszystko, co się nawinie pod pióro pierwszemu lepszemu nieukowi.

m.

Sprawy bieżące

„DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI“.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało następujące pismo okólne (z dnia 30.IX.1932 r. L. SG. 40/120/1) do wszystkich wojewodów w sprawie obchodu „Dnia Oszczędności“.

„W dniu 31 października r. b. obchodzony będzie, podobnie jak corocznie — międzynarodowy „Dzień Oszczędności“, poświęcony propagandzie

i krzewieniu idei oszczędności wśród najszerzych warstw społeczeństwa.

Zorganizowaniem „Dnia Oszczędności“ na terenie Rzeczypospolitej zajął się „Centralny Komitet Oszczędnościowy Rzeczypospolitej Polskiej“, z którego inicjatywy powstać mają komitety lokalne w miastach prowincjonalnych.

Ze względu na niezmiernie doniosłe znaczenie gospodarcze i wychowawcze oszczędności i idei oszczę-

dzania dla społeczeństwa i Państwa — niezbędnem jest, aby akcja „Centralnego Komitetu Oszczędnościowego“ objęła jaknajszersze warstwy społeczeństwa i dotarła do wszystkich zakątków w kraju.

Akcja propagandy oszczędności w „Dniu Oszczędności“ powinna mieć w zasadzie charakter bezimienny, mając przedewszystkiem na celu akcentowanie samej idei oszczędności, jako takiej, z podkreśleniem jej roli i znaczenia dla jednostki, społeczeństwa i Państwa.

W skład komitetów lokalnych winni wejść w zasadzie przedstawiciele miejscowych władz państwowych, samorządowych, instytucyj urzędniczych, duchowieństwa i nauczycielstwa.

Podając powyższe do wiadomości — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi pana Wojewodę o wydanie niezbędnych zarządzeń podległym Mu organom państwowym i komunalnym, zmierzającym do należytego poparcia z ich strony omawianej akcji.

W sprawie materiałów propagandowych oraz zasięgania wszelkich wskazówek należy zwracać się do Centralnego Komitetu Oszczędnościowego w Warszawie, ul. Jasna '9'.

ROZDZIAŁ OGÓLNEJ LICZBY CZŁONKÓW SEJMIKU WOJEWÓDZKIEGO POZNAŃSKIEGO NA POSZCZEGÓLNE POWIATY MIEJSKIE I WIEJSKIE.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 14 marca 1927 r. o zmianie rozporządzenia Ministra b. dz. pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 298 z 1927 r.) — Rada Ministrów ustaliła ostatnio następujący sposób rozdziału ogólnej liczby 85 członków sejmiku wojewódzkiego poznańskiego na poszczególne powiaty miejskie i wiejskie:

P o w i a t y m i e j s k i e :

- 1) bydgoski 4 członków
- 2) gnieźnieński 1 „
- 3) inowrocławski 1 „
- 4) poznański 8 „

P o w i a t y w i e j s k i e :

- 1) bydgoski 3 członków
- 2) chodzieski 2 „

POSIEDZENIE RADY NACZELNEJ ZWIĄZKU GMIN WIEJSKICH.

Dnia 24 września r. b. odbyła posiedzenie Rada Naczelna Związku Gmin Wiejskich R. P., zraszającego gminy wiejskie.

W pierwszym rzędzie przyjęto do wiadomości nowy statut Związku, zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych, wedle którego zmieniona została wewnętrzna struktura organów związkowych, która oparta będzie odąd wyłącznie na przedstawicielstwie wyłonionym z pośród organów kolegjalnych samorządu gminnego. Nowy statut znosi dotychczasowe ogólnokrajowe zjazdy i wprowadza zjazdy regionalne wedle województw, które składać się będą ze stałych delegatów rad gminnych na okres kadencji tychże rad.

Zgłoszoną na posiedzeniu rezygnację przez dotychczasowego prezesa Związku p. Aleksandra Lednickiego przyjęto do wiadomości i w formie rezolucji przyjętej przez aklamację, wyrażono Mu gorące podziękowanie za jego dotychczasową 4 letnią pracę dla dobra Związku. Również przez aklamację wybrano prezesem Związku p. D-ra K. Polakie-

- 3) czarnkowski 2 członków
- 4) gnieźnieński 2 „
- 5) gostyński 2 „
- 6) inowrocławski 2 „
- 7) jarociński 4 „
- 8) kępiński 4 „
- 9) kościański 4 „
- 10) krotoszyński 4 „
- 11) leszczyński 2 „
- 12) międzychodzki 1 „
- 13) mogileński 4 „
- 14) nowotomyski 4 „
- 15) obornicki 2 „
- 16) ostrowski 4 „
- 17) poznański 4 „
- 18) rawicki 2 „
- 19) śremski 2 „
- 20) średzki 2 „
- 21) szamotulski 3 „
- 22) szubiński 2 „
- 23) wągrowiecki 2 „
- 24) wolsztyński 2 „
- 25) wrzesiński 2 „
- 26) wyrzyski 2 „
- 27) żniński 2 „

UTRZYMYWANIE PRZEZ APTEKI WATY LNIANEJ.

W sprawie utrzymywania przez apteki waty lnianej Ministerstwo Opieki Społecznej wystosowało w dn. 24.IX.1932 r. Nr. Z. F. 33/42/1 do P. Wojewodów następujące pismo:

„Przepisy obowiązujących Farmakopej wymagają, aby wata hygroskopijna, przeznaczona do celów leczniczych, była przygotowana z bawełny. Wobec jednak tego, że na rynku ukazała się wata, przygotowana z krajowego surowca, a mianowicie lnu, i że, jak wykazały badania tej waty, nadaje się ona w zupełności do celów leczniczych, Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Pana Wojewodę (Pana Komisarza Rządu) o zawiadomienie zarządzających aptekami, że w aptekach może być utrzymywana i dostarczana chorem wata lniana, o ile oprócz budowy włókien odpowiada wszystkim wymaganiom, stawianym przez Farmakopeę wacie bawełnianej“.

wicza wicemarszałka i Prezesa Komisji Administracyjnej Sejmu.

Nowy Prezes zaznajomił Radę o ważniejszych bieżących zagadnieniach dotyczących samorządu gminnego, które są przedmiotem narad czynników miarodajnych.

W dyskusji Rada uznała słuszność poglądów prezesa i wskazała między innymi na konieczność ustawowego uregulowania poruczonego gminom zakresu działania, nieprzekazywania samorządowi terytorjalnemu dalszych obowiązków bez równoczesnego wskazania źródeł pokrycia, wynikających z tego tytułu wydatków.

Dalej Rada uznała za wskazane zwrócić uwagę Rządu i Sejmu na taryfę kosztów leczenia szpitalnego, które w dobie taniości artykułów są niewspółmiernie wysokie i wymagają znacznej obniżki, na konieczność wyłączenia pracowników samorządowych z pod przymusu ubezpieczeniowego w kasach chorych, na uznaną już potrzebę zwolnienia gmin od ponoszenia połowy kosztów leczenia szpitalnego za członków kas chorych i na jaknajrychlejszy proporcjonalny rozkład kosztów opieki społecznej i leczenia niezamożnych chorych między związki samorządu terytorjalnego. W końcu

zwrócono uwagę na palącą potrzebę usprawnienia administracji w kierunku jej uproszczenia i odciążenia od balastu biurokratycznego, absorbującego nadmiernie rozporządzalne siły organów samorządowych

ULGI W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH W P. OPATOWSKIM.

Sejmik powiatowy na posiedzeniu w d. 14 września 1932 r. uchwalił następujący statut o ulgach w spłacie zaległości podatkowych:

Statut

z dnia 24 września 1932 roku o ulgach w spłacie zaległości podatkowych w powiecie opatowskim.

§ 1.

Upoważnia się Wydział Powiatowy do czynienia ulg w spłacie zaległości w podatkach, wymierzonych na rzecz Opatowskiego Powiatowego Związku Komunalnego, a powstałych przed 1 kwietnia 1932 r.

§ 2.

Ulg będą przyznawane na zasadach ustalonych niniejszym statutem, w następujących daninach komunalnych: opłatach specjalnych i dopłatach drogowych, podatku od gruntów państwowych, opłatach od przeniesienia własności nieruchomości, podatku od przedmiotów zbytku i podatku od psów.

§ 3.

Ulg polegać będą na umorzeniu części zalegającej sumy podatkowej zasadniczo w wysokości od 25% do 50% zaległości, a w wyjątkowych wypadkach do wysokości 75%, pod warunkiem, że reszta zaległości zostanie wpłacona w terminie określonym przez Wydział Powiatowy. Od uskutecz-nionych wpłat oraz zbonifikowanych kwot zaległości nie będą pobrane kary za zwłokę ani odsetki za odroczenie za cały czas od chwili powstania zaległości, na poczet których uskutecz-niono wpłaty.

§ 4.

Ulg będą przyznawane na skutek zgłoszeń, złożonych przez poszczególnych płatników do odnośnych komisji, o których mowa w następnym paragrafie.

§ 5.

Będą powołane komisje ulg podatkowych:

a) komisje gminne, dla każdej miejscowości (wsi, kolonji) do rozpatrywania zgłoszeń płatników z pośród drobnej własności;

b) komisja powiatowa — dla większej własności.

Komisje gminne składać się będą: z wójta gminy (burmistrza), 2-ch radnych gminnych i 2-ch osób z pośród płatników danej miejscowości, powołanych przez Radę gminną (miejską).

Komisję powiatową stanowiąc będą: Przewodniczący Wydziału Powiatowego, 2-ch członków Wydziału Powiatowego, wybranych przez Wydział Powiatowy, i dwie osoby z pośród płatników większej własności, powołanych przez Wydział Powiatowy na wniosek miejscowego Zarządu Związku Ziemian.

§ 6.

Komisje ulg podatkowych rozpatrują zgłoszenia płatników o ulgi podatkowe, badają możliwość płatniczą każdego płatnika i ustalają wysokość bonifikat oraz terminy zapłaty reszty należności. Komisje składają szczegółowe sprawozdania Wydziałowi Powiatowemu, który decyduje ostatecznie.

§ 7.

Ulg podatkowych na podstawie niniejszego statutu mogą korzystać płatnicy w czasie od dnia wejścia w życie statutu do dnia 15 grudnia 1932 r.

§ 8.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Wydział Powiatowy.

§ 9.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą i ogłoszeniu w Wiadomościach Urzędowych Wydziału Powiatowego.

Rozporządzenie

Wydziału Powiatowego w Opatowie
z dnia 26 września 1932 roku
o wykonaniu statutu o ulgach w spłacie zaległości podatkowych w powiecie opatowskim, uchwalonego przez Sejmik Powiatowy w dniu 24 września 1932 roku.

§ 1.

Ulg przyznawane będą poszczególnym płatnikom w podatkach samoistnych, wymierzonych na rzecz Opatowskiego Powiatowego Związku Komunalnego, których terminy płatności upłynęły przed dniem 1 kwietnia 1932 r. Udział gmin w podatku z gruntów państwowych (opłacanym przez dzierżawców, a wymierzony łącznie z podatkiem na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego, nie jest objęty statutem o ulgach w spłacie zaległości podatkowych. W opłatach od obrotu nieruchomościami ulgi przysługują w stosunku do pełnej sumy zaległości.

§ 2.

Wysokość przyznawanych bonifikat pozostawać będzie w stosunku do możliwości płatniczej danego płatnika, zasadniczo do 50% zaległości i nie może wynosić mniej niż 25%. Płatnicy poszkodowani wskutek klęsk: gradobicia, powodzi i rdzy na pszenicy, i znajdujący się z tego powodu w trudnościach finansowych; właściciele gospodarstw karłowatych, posiadający nie więcej niż 6 morgów gruntu i nie mający zarobków ubocznych; tudzież płatnicy, którzy zapłacili w całości podatki państwowe i komunalne, należne przed 1 października 1931 r., a obecnie znajdują się w trudnościach finansowych — mają prawo do bonifikat w rozmiarze najwyższym, to jest do 75%.

Bonifikaty będą przyznawane tylko tym płatnikom, którzy wpłacą pozostałą sumę zaległości w terminie określonym przez Wydział Powiatowy.

§ 3.

Celem uzyskania ulg płatnik winien złożyć deklarację do odnośnej komisji według ustalonego wzoru. (Wzór Nr. 1). Płatnicy z pośród mniejszej własności składają deklaracje osobiście przed komisją gminną. Płatnicy z pośród większej własności przesyłają deklaracje do komisji powiatowej przed posiedzeniem, w terminie oznaczonym przez Przewodniczącego Wydziału Powiatowego. Termin ten ma być podany do wiadomości płatników w odpowiedni sposób.

§ 4.

Komisje ulg podatkowych urzędować będą: komisje gminne — przy urzędach gminnych (Magistracie), komisja powiatowa — przy Wydziale Powiatowym.

Komisje gminne winne być powołane w terminie dni 7-miu od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

W skład komisji nie powinni, o ile możliwości, wchodzić płatnicy, zalegający z podatkami, termin płatności których upłynął przed 1 października 1931 roku. Przy decydowaniu o ulgach dla członka komisji, ten nie może być obecny na posiedzeniu.

§ 5.

Porządek czynności i sposób urzędowania komisji jest następujący:

a) Komisji gminnych

1) po przeprowadzeniu wyborów członków komisji przez Radę gminną, wójt gminy zwołuje wspólne zebranie wszystkich członków komisji, celem zaznajomienia ich ze statutem o ulgach w spłacie zaległości podatkowych i rozporządzeniem niniejszym.

2) Następnie wójt gminy wyznacza osobne terminy posiedzeń komisji dla każdej miejscowości.

3) Komisja na posiedzeniu odbiera od płatników deklaracje, rozpatruje je natychmiast, żądając od płatnika potrzebnych wyjaśnień.

a) Po odebraniu deklaracji od wszystkich płatników a w nieobecności tychże (posiedzenie poufne) przystępuje do powzięcia decyzji o przyznaniu ulg, lub odmowie oraz ustala terminy zapłaty pozostałej sumy zaległości.

Decyzje zapadną większością głosów. Zapadłe decyzje należy notować natychmiast na deklaracji.

Dwóch członków komisji może zgłosić odrębne zdanie, co należy również zanotować.

Decyzje mają być podpisane przez wszystkich członków komisji, za niepiśmiennych podpisuje wójt gminy.

b) Komisji powiatowej

1) Komisję powiatową zwołuje Przewodniczący Wydziału Powiatowego w miarę potrzeby.

2) Płatnicy winni zgłosić się osobiście na posiedzenie komisji, celem udzielenia potrzebnych wyjaśnień.

Dalszy sposób postępowania komisji powiatowej jest taki sam, jak komisji gminnych.

§ 6.

Po rozpatrzeniu deklaracji przez komisję urząd gminny sporządza zestawienie przyznanych bonifikat (wzór Nr. 2), które przesyła niezwłocznie Wydziałowi Powiatowemu wraz z deklaracjami płatników, zawierającymi decyzje komisji.

Takie samo zestawienie sporządza biuro Wydziału Powiatowego po rozpatrzeniu deklaracji przez komisję powiatową.

§ 7.

Po zatwierdzeniu przez Wydział Powiatowy przyznanych ulg, wójt gminy otrzymuje z powrotem deklaracje z decyzjami komisji. Na podstawie tych decyzji Urząd gminny wysyła do poszczególnych płatników zawiadomienia o przyznanych ulgach (wzór Nr. 3). Do płatników z pośród większej własności zawiadomienia wysyła Wydział Powiatowy bezpośrednio. Płatnicy, którym ulg nie przyznano, decyzji nie otrzymują.

§ 8.

Równocześnie z zawiadomieniem płatnik otrzymuje blankiet nadawczy do P. K. O. z numerem konta Wydziału Powiatowego i wypisanymi sumami reszty zaległości, które winien wpłacić w ustalonych terminach.

§ 9.

Po dokonaniu wpłaty całej pozostałej sumy zaległości, płatnikowi zostaje odpisana zbonifikowana suma.

§ 10.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z POW. WIELUŃSKIEGO.

Wykonanie budżetu za 1931/32 r.

Ze sprawozdania przedstawionego na posiedzeniu Sejmiku Wieluńskiego d. 26 sierpnia 1932 r. widzimy, że budżet za 1931/32 r. w wykonaniu znacznie odbiega od preliminowanej sumy.

Preliminowano w wydatkach zwyczajnych 742.095 zł. wydano 504.477 „

Wykonano więc gotówkowo 68,9% preliminowanego budżetu.

W wydatkach nadzwyczajnych preliminowano 349.158 zł. wykonano 188.724 „

co stanowi 54% budżetu preliminowanego.

Razem preliminowano 1.091.253 zł. wykonano 693.202 „

czyli 63% całego budżetu preliminowanego.

Z powodu słabego wpływu dochodów wytworzyły się zaległości w następujących działach:

W administracji ogólnej	1.565 zł.
„ zdrowiu publicznym	17.520 „
„ opiece społecznej	3.257 „

razem 22.342 zł.

W poszczególnych pozycjach w budżecie 1931/32

Wyszczególnienie wydatków	Preliminowano	Wydatkowane	Stosunek % - wydatków
Wydatki zwyczajne:			
I. Administracja ogólna	79.676	82.122	103,0
II. Majątek komunalny	400	257	64,2
IV. Spłata długów	40.187	30.149	75,0
V. Drogi i place publiczne	391.040	177.398	45,3
VI. Oświata	13.200	7.360	55,7
VII. Kultura i sztuka	1.950	100	0,5
VIII. Zdrowie publiczne	75.744	70.419	92,9
IX. Opieka społeczna	38.517	52.776	137,0
X. Opieranie rolnictwa	60.175	44.009	73,1
XI. Popieranie handlu i przemysłu	21.416	23.581	110,1
XII. Bezpieczeństwo publ.	9.000	8.526	94,7
XIIa. Świadczenia na rzecz innych Zw. Samorząd.	1.500	—	—
XIII. Różne	9.290	7.778	83,7
Wydatki nadzwyczajne:			
II. Majątek komunalny	9.694	1.800	18,5
IV. Spłata długów	100.100	100.000	100,0
V. Drogi i place publiczne	97.181	86.924	89,4
XIII. Różne	102.283	—	—

W dochodach zwyczajnych preliminowano 837.253 zł. wpłynęło 592.986 „

czyli 70,8% preliminowanych dochodów.

W dochodach nadzwyczajnych preliminowano 254.000 zł. wpłynęło 100.830 „

co stanowi 39,6% preliminarza.

W poszczególnych pozycjach:

Wyszczególnienie dochodów	Preliminowano	Wpłynęło	Stosunek % - wy dochodów osiągniętych
Dochody zwyczajne:			
I. Majątek komunalny	4.930	4.753	96,4
II. Przedsiębior. komunalne	1.131	5.714	505,2
III. Subwencje i dotacje	1.200	1.575	131,3
IV. Zwroty	224.000	85.373	38,1
VI. Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	6.700	5.744	85,7
VIII. Udział w podatkach państwowych	35.000	29.015	82,9
IX. Dodatki do podatków państwowych	213.000	169.171	79,4
X. Podatki	350.791	289.823	82,0
XI. Różne	501	1.814	362,1
Dochody nadzwyczajne:			
II. Subwencje i dotacje	40.000	—	—
IV. Pożyczki	200.000	100.000	50,0
VII. Różne	14.000	830	5,9

Drogi gminne.

Ogólna długość dróg gminnych w p. Wieluńskim wynosi 2664, z czego na 1.IV.1931 r. było brukowanych 7,9 klm., szosowanych 6,4 klm. W r. 1931/32 wykonano budowę 12 klm. dróg bitych, z czego 4,2 brukowanych, a 7,8 szosowanych.

Z popierania rolnictwa na uwagę zasługuje przede wszystkim zalesienie nieużytków. Na ogólny obszar nieużytków, wynoszący 3962 ha, do 1IV.1931 r. zalesiono 168 ha, a w ciągu 1931/32 r. zalesiono 331 ha.

Szczepień ochronnych przeciwko różycy świń dokonano 3851, udzielono porad weterynaryjnych i dokonano zabiegów w 5 przychodniach weterynaryjnych — 196.

URZĄDZENIE GRZEBOWISK GMINNYCH.

Tymczasowy Wydział Powiatowy w Trembowli na posiedzeniu w d. 17 sierpnia b. r., zaznajomiwszy się z treścią

Reskryptu Urzędu Wojewódzkiego z d. 4.VI b. r. Nr. R. W. 64/1 w przedmiocie jednolitego urządzenia grzebowisk gminnych we wszystkich gminach przez ogrodzenie siatkami, wypowiedział się przeciwko temu projektowi z uwagi na znaczny koszt tej inwestycji, przerastający możliwość finansową gmin i powiatu. Doświadczenie ponadto wykazało, że siatki bywają uszkadzane i rozkradane. Natomiast Tymczasowy Wydział Powiatowy uważa za konieczne oparkanie grzebowisk drutem kolczastym i chróstem jeszcze w ciągu roku bieżącego, a w przyszłości ogrodzenie żywoplotem morwowym. Postanawia wezwać gminy, aby wstawiły na ten cel do budżetu roku przyszłego odpowiednie kwoty.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 5. X. 1932 r.)

1 dol. St. Zjedn. — 8.93 zł. — 8.89 zł.
100 frank. szwajc. — 172.43 — 171.57 zł.
1 funt. szterl. — 30.68 — 30.98 zł.
100 frank franc. — 34.87 zł. — 35.03 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 5. X. 1932 r.)

4 proc. pożyczka inwestycyjna 96.75 zł. 3 proc. poż. państw. budow. 38.00, zł. 4 proc. państwowa poż. premjowa dolarowa zł. 49.00, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w zocie = 161.68 złotych obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie — 38.00 zł. 8 1/2 proc. obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 45.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 59.25. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 50.75 zł. 8 1/2 % Listy Zastawne m. Łodzi 57.25 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 47.50. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8 1/2 % L. Z. m. Kielc 52.00
Akcje Banku Polskiego 88.25 — 88.50 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).
W dn. 5. X. 1932 r. Warszawa.

Zyto 15.75 — 16.00 zł.
Pszenica 26.00 — 24.50 zł.
Jęczmień 16.00 — 19.00 zł.
Owies 18.00 — 16.50 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 14. IX. 1932 r. Warszawa).

Mleko niezbierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.35 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 3.40 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.80 zł., mleczarskie solone 2.80 zł., osełkowe 2.50 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych.
Jaja świeże za sztukę 0.11 zł.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Urząd gminy Korabjewice, pow. skierniewickiego zapytuje:

czy gmina ma prawo pobierać opłaty za zameldowanie i wymeldowanie oraz potwierdzenie o dokonaniu tego obowiązku, ciężącym na osobach przybywających na teren gminy.

Odpowiedź: gmina nie ma tego uprawnienia, a to ze względu na brzmienie art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.III.1928 roku o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, p. 309) zmienionego częściowo ustawą z dn. 15.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, p. 390).

2. Pytanie: jeden z pracowników komunalnych województw wschodnich zapytuje:

1) czy pracownik przeniesiony z Z. U. P. U. do powiatowego funduszu emerytalnego, a następnie zwolniony ze służby, ma prawo do zasiłku w razie braku pracy z Z. U. P. U.;

2) czy urzędnikowi komunalnemu należy się wynagrodzenie za nadliczbowe (wieczorowe) godziny pracy, jeżeli wystąpił on z roszczeniami po zwolnieniu z posady, zaś w nadliczbowych godzinach pracował na skutek zarządzenia przełożonego;

3) czy pracownikowi zwolnionemu z posady bez wskazania przyczyny z trzymiesięcznym wypowiedzeniem z art. 25 Rozporządzenia z dn. 16.III.1928 r. (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323) należy się odprawa przewidziana w art. 39 tegoż Rozporządzenia.

4) czy pracownikowi zwolnionemu z posady bez wskazania przyczyn z trzymiesięcznym wypowiedzeniem, podczas którego udzielono mu urlopu na cały czas wypowiedzenia, należy się urlop wypoczynkowy.

Odpowiedź: 1) Z. U. P. U. stoi na stanowisku, że powiatowe fundusze emerytalne nie ubezpieczają na wypadek braku pracy i z tego powodu Z. U. P. U. zwraca powiatowym funduszom emerytalnym tylko 8%-owe składki, natomiast jednak nie wypłaca pracownikom, należącym do pow. funduszu emerytalnego zasiłku w razie braku pracy, gdyż nie zna Z. U. P. U. odrębnego ubezpieczenia na wypadek braku pracy i ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy.

2) pracownik komunalny nie ma prawa do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych; tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr. I. C. 2893/31 r. w sprawie Hipol. Kozła przeciwko magistratowi m. Białej Podlaskiej. W motywach sąd stwierdził, że ustawa z dn. 18.XII.1919 r. o czasie pracy w przem. i handlu nie ma tu zastosowania, a postanowienia pragmatyki służbowej m. Białej Podl., przewidujące 7-iogodzinny dzień

3) pracownik komunalny nie ma prawa do odprawy przewidzianej w art. 39 Rozporządzenia z dn. 16.III.1928 r. (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323) z powodu braku wskazania przyczyny zwolnienia z pracy.

pracy, nie wykluczają obowiązku pracy ponad powyższą normę, o ile zajdzie tego potrzeba.

3) zastosowanie trzymiesięcznego wypowiedzenia wyklucza trzymiesięczną odprawę. Art. 25 rozp. Prez. z r. 1928 traktuje bowiem „o rozwiązaniu umowy“, a art. 39 „o zwolnieniu pracownika“. Ten ostatni artykuł pozostaje w związku z art. 31, — traktującym o winie pracodawcy, oraz z art. 32, omawiającym wydalenie bez ważnej przyczyny, a natomiast nie pozostaje w żadnym związku z art. 25 dotyczącym sposobów rozwiązywania umowy w ogólności.

4) W okresie trzechmiesięcznego wypowiedzenia nie można pracownikowi dawać urlopu, czyli faktycznie wypowiedzenie przedłuża się o jeden miesiąc. To stanowisko przyjęte jest powszechnie w praktyce sądowej, opierającej się m. in. na przepisie art. 29 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 16.III.1928 r.

3. Pytanie: jeden z wydziałów powiatowych w województwie południowym zapytuje, czy może upoważnić przewodniczącego wydziału do zatwierdzania budżetów gmin wiejskich.

Odpowiedź: w myśl art. 36 ustawy z dn. 11.VIII.1923 r. o tymcz. ureg. fin. kom. (Dz. U. R. P. Nr. 94, p. 747) powołanego w § 13 rozporządzenia Prez. Rzplitej z dnia 17 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, p. 522) władzą uprawnioną do zatwierdzenia budżetów gmin wiejskich jest wydział powiatowy. Ustawy te, jako ustawy specjalne i poświęcone nie kwestji ustroju samorządu, nie zajmowały się sprawą, czy wydział uprawnienia nie może przekazywać innym organom i przepisy ich w tej dziedzinie nic nie stanowią. Wchodzi tu w grę § 37 ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12.VIII.1866 r. (Dz. Ust. Kraj. Nr. 21), który bez żadnych ograniczeń zezwala wydziałowi „poruczać poszczególne sprawy... pojedynczym osobom“. Na tej podstawie działając, może wydział, bez obrony wyżej cytowanych ustaw finansowych przekazać do zatwierdzenia swemu przewodniczącemu budżety poszczególnych gmin, lecz nie może przekazać mu generalnie całości swych uprawnień w dziedzinie zatwierdzania budżetów gminnych.

4. Pytanie: urząd gminy Opinogóra powiatu ciechanowskiego zapytuje: czy do księgi inwentarzowej gminy należy wnieść majątek szkolny.

Odpowiedź: majątek szkolny jest administrowany przez dozór szkolny, lecz pozostaje własnością gminy (p. art. 56 i n. przepisów tymczasowych o szkołach element. w Król. Polskiem z dnia 10.VIII.1917 r. Dz. U. R. P. r. 1920 Nr. 50, poz. 304), a jako majątek gminy winien być uwidoczony w księdze inwentarzowej stosownie do treści § 26 i n. rozp. Min. Spr. Wewn. i Skarbu z dn. 28.III.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, p. 345).

5. Pytanie: Jeden z sekretarzy powiatowych z b. Kongresówki zapytuje:

1) Kto powinien płacić 50% kosztów leczenia za żonę prac. Wydz. Powiat. (dróżnika drogowego zam. na terenie jednej z gmin i wykonującego tam swoje obowiązki służbowe): czy Wydz. Pow. czy też gmina;

2) Czy szpital miejski (m. wydzielone) i utrzymywany wyłącznie kosztem miasta może brać od

Kasy Chorych za mieszkańców powiatu 100% kosztów leczenia czy też 50% w myśl art. 43 ustawy z dn. 19.V.1920 r.

Odpowiedź: 1) Jako ogólna reguła w tej dziedzinie ma zastosowanie sentencja wyroku Najw. Tryb. Admin. z dnia 8.III.1927 r. L. rej. 1314/25 (Zbiór wyr. Nr. 1173 z r. 1927), który stwierdza, że koszta te obciążają gminę stałego miejsca pracy ubezpieczonego, a to z tego powodu, że jak opiewają motywy wyroku N. T. A., gmina ta czerpie dochody z faktu istnienia przedsiębiorstwa, zatrudniającego ubezpieczonego. W danym wypadku jest to zupełna fikcja; dróżnik jest pracownikiem eksterytorjalnym w stosunku do takiej jednostki jak gmina; droga nie jest przedsiębiorstwem, przynoszącym dochód gminie, a więc wszelkie względy przemawiają za tem, aby wydział powiatowy należność tę pokrył.

2) Odpowiedź na to pytanie zawarta jest w zdaniu 1-em ust. 2-go trzeciej części art. 43 ustawy z dnia 19.V.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 p. 272). W danym wypadku, o ile okręg Kasy Chorych obejmuje i powiat i miasto, to szpital otrzymuje od Kasy tylko 50% własnego kosztu utrzymania, w przeciwnym wypadku, szpital otrzymuje 100% kosztów, a kasa może od powiatowego zw. komun. zażądać zwrotu powstałej stąd należności.

6. Pytanie: Urząd gminy Wołoskowola powiatu włodawskiego zapytuje:

Czy członek rady gminnej, który za przywłaszczenie został ukarany 3 miesięcznym więzieniem, może nadal piastować mandat radnego.

Odpowiedź: W danej sprawie obowiązujący kodeks karny 1903 r. nie przewiduje, aby popełnienie przestępstwa, za które wymierzono karę 3-ch miesięcy, pociągało za sobą utratę praw obywatelskich (p. art. 30 k. k. r. 1903). Przy ocenie tej sprawy można brać po uwagę jedynie wyroki uprawomocnione. Radny, który został skazany za takie przestępstwo, ma prawo piastować mandat radnego (art. 4 dekretu z dnia 27.XI.1918 r. Dz. Pr. P. P. Nr. 18 p. 48), a również i brać udział w zebraniu gminnym (art. 197 ukazu z 2.III/19.II.1864 r.).

7. Pytanie: Magistrat m. W. na obszarze województw centralnych zapytuje, czy obowiązany jest pokryć składki należne P. Z. U. Wz., ściągnięte i zdefraudowane przez egzekutora miejskiego, czy też P. Z. U. Wz. winien sam poszukiwać tych pretensyj na egzekutorze.

Odpowiedź: Sprawa ta nie jest uregulowana w obowiązującym ustawodawstwie. Z brzmienia art. 31 i 32 rozp. Prez. Rzpl. z dnia 27.V.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 p. 410) wynika, że obowiązek ten ciąży na gminie, a nie jej funkcjonariuszu, i że ona odpowiada za ewent. szkody i straty. Analogiczne stanowisko odnośnie województw wschodnich zajęło Min. Spraw Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu i Prokuratorją Gener. Rz. P. w piśmie okólnym z dn. 20.VII.1931 r. N. S. S. 915/1 (Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 9 p. 215).

8. Pytanie: Magistrat m. P. z obszaru województw centralnych zapytuje:

Czy dwaj jego urzędnicy mają prawa emery-

talne, jeżeli w powiecie od dn. 1 stycznia 1928 r. istnieje powiatowy fundusz emerytalny, oparty na okólniku Min. Spr. Wewn. Nr. 148 z r. 1929 i Nr. 87 z r. 1930, każdy z urzędników ma zaliczone po 20 lat służby poprzedniej, lecz 1) magistrat częściowo zalega w opłacie składek do funduszu, 2) pracownicy ci nie przeszli 5-ciu lat od czasu powstania statutu.

Odpowiedź: 1) Zaleganie przez pracodawcę z opłatą składek do funduszu nie ma żadnego wpływu na uprawniających pracowników i mogą oni swych pretensyj skutecznie dochodzić na drodze sądowej i ten motyw bynajmniej nie wpłynie na wyrok sądu, który będzie dla pracowników korzystny. Fundusz winien dokonać wszelkich czynności w stosunku do tych pracowników, a może jedynie dla ułatwienia sobie rozrachunku z miastem, zażądać, aby miasto wypłacało przez pewien czas emerytury pracownikom, lecz według norm przez Fundusz obliczonych.

2) Ustęp 4-y § 46 statutu normuje przejście pracownika na emeryturę na jego prośbę (§ 18 statutu) i wtedy musi on mieć 5 lat służby od dnia wejścia w życie statutu. Tutaj ma zastosowanie ustęp 5 § 46 statutu, który dotyczy przeniesienia z urzędu na emeryturę, co może nastąpić i przed upływem 5-iu lat, lecz wtedy do brakujących 5-iu lat należy opłacić składki w wysokości 4% za każdy miesiąc (§ 3 ust. 1 statutu), a za lata zaliczone przed 1.I.1928 r. po 2,5% za każdy miesiąc (§ 46 ust. 2 i 3).

9. Pytanie: Jeden z sekretarzy wydziału powiatowego w b. Kongresówce zapytuje:

1) Czy przepisy ustawy z dnia 15.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33 p. 345) są podstawą do wymówienia pracownikom dodatku komunalnego, który zagwarantowany był im lokalną pragmatyką służbową oraz statutem etatów stanowisk służbowych.

2) Czy pracownicy komunalni mogą obecnie otrzymywać specjalne dodatki procentowe od wykonanych robót meljoracyjnych, drogowych i t. p., ryczałty specjalne, oraz czy mogą otrzymywać swe uposażenie w kwotach ryczałtowych.

Odpowiedź: 1) Ustawa powyższa została skomentowana w okólniku Nr. 63 Min. Spraw Wewn. z dnia 10.V.1932 r. (Dz. Urzęd. M. S. W. Nr. 8 p. 98); w cz. II-iej okólnika Min. Spr. Wewn. wyraźnie stwierdza, że ustawa ma charakter generalnego wypowiedzenia wszystkim pracownikom komunalnym dodatku komunalnego, przyczem to wypowiedzenie umów o charakterze prywatno - prawnym musi być dokonane z zachowaniem ustawowego wypowiedzenia (art. 25 rozporz. Prez. Rzpl. z dnia 16.III.1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 35 p. 323). Nie ma tu znaczenia ani pragmatyka służbowa, ani tembardziej statut etatów, który nie jest podstawą do nabycia jakichkolwiek uprawnień ze strony pracowników, a jedynie normą organizacyjną dla powiatowego zw. komunalnego.

2) Wyżej cytowany okólnik Nr. 63 z r. 1932 w cz. I-iej wyraźnie wylicza, jakie dodatki mogą otrzymywać pracownicy komunalni. Specjalne dodatki procentowe od robót są wzbronione, jak również ryczałty specjalne z wyjątkiem ryczałtów diet i kosztów podróży, które mogą być wypłacane na podstawie uchwał organów stanowiących. Umowy przewidujące tego typu ryczałty są rozwiązane z mocy prawa, analogicznie jak przy dodatku komunalnym. Natomiast ustawa z dn. 15.III.1932 r. nic nie zmieniła w dotychczasowym stanie rzeczy, jeżeli idzie o określenie pracownikom komunalnym np. szpitalnym i t. p. wynagrodzenia w sumie ryczałtowej, a nie w formie zaszeregowania do grup uposażenia. Tego typu ryczałty są w dalszym ciągu dozwolone, a częstokroć słuszniejsze, niż uposażenie wg. grupy płac.

H. i P.

Komunikaty

FUNDUSZ STYPENDJALNY IM. Ś. P. JÓZEFA BEKA.

Koło Samorządowców, Absolwentów W. S. H., kwituje następujące dalsze wpłaty (por. „Samorząd“ Nr. 9 z r. b.) na Fundusz Stypendjalny im. ś. p. Józefa Beka.

Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego ...	250 zł.
Pracownicy Samorządowego Instytutu Wydawniczego	232 „
Związek Powiatów Wojew. Pomorskiego w Toruniu	200 „
Wydział Powiatowy Krzemieniec	150 „
Wydział Powiatowy Inowrocław	100 „
Wydział Powiatowy Limanowa	100 „
P. Władysław Słomiński, Warszawa	100 „
Wydział Powiatowy Brody	50 „
Wydział Powiatowy Bielsk Podlaski	50 „

Wydział Powiatowy Zawiercie	50 „
Wydział Powiatowy Ropczyce	10 „
	1292 zł.
Wpłaty uprzednio pokwitowane	1315 „
	2607 zł.

Nadto zadeklarowano w dalszym ciągu (por. „Samorząd“ Nr. Nr. 9, 11, 14, 20 z r. b.) następujące kwoty:

Wydział Powiatowy Stolin	350 zł.
Wydział Powiatowy Radziechów	150 zł.

Koło Samorządowców, Absolwentów W. S. H., składa tą drogą serdeczne podziękowanie wymienionym ofiarodawcom, którzy, przyczyniając się do powiększenia Funduszu, dali dowód pamięci dla zasługi na polu samorządowym ś. p. Józefa Beka.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

SP. Z O. O. W WARSZAWIE

P O L E C A

WYDAWNICTWA BIBLIOTEKI SAMORZĄDOWEJ I KOMISY:

	Cena		Cena
1. Prof. A. Pragier: „Zarys skarbowości komunalnej“. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem..	zł. 4.—	27. Kalendarz Samorządowy (siedem tomów)	
2. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Sprawa drogowa w Polsce“	„ 1.20	Na r. 1926	„ 1.—
3. Inż. M. Nestorowicz: (Dyrektor Dep. Drogowego) „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ tom I i II	„ 14.—	Na r. 1927	„ 2.—
4. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. III	„ 14.—	Na r. 1928	„ 2.—
5. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. IV	„ 25.—	Na r. 1929	„ 2.—
6. „Zbiór Ustaw i Rozporządzeń Drogowych“ t. V	„ 18.—	Na r. 1930	„ 3.—
7. „Działalność pow. związ. komun. w dziedzinie zdrowia publicznego“	„ 0.50	Na r. 1931	„ 5.—
8. „Sadownictwo w Samorządzie Powiatowym“..	„ 0.50	Na r. 1932	„ 7.—
9. A. Bogusławski: „Samorząd w ubiegłym dziesięcioleciu“	„ 0.50	28. „Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy“	„ 2.—
10. Skorowidz banków państw. i akcyjnych, Kas Oszczędności, Spółdzielni Kredytowych Rzplitej Polskiej“ nowe wydanie w oprac. Stef. Stan. Kwiatkowskiego	„ 7.—	29. „Sejmikowe komisje rewizyjne (wzory, regul.)“	„ 0.50
11. „Z zagadnień samorządu“	„ 2.—	30. S. Gliszczynski: „Instrukcja Biurowa dla urzędników gmin wewn. organ. gminy w b. zab. rosyjskim“	„ 1.—
12. Inż. Józef Cwikiel: „Znaki Drogowe“	„ 3.20	31. K. Windakiewicz: „Prawo o związk. międzykomunalnych“	„ 5.—
13. Dr. M. Jaroszyński: „Samorząd terytorjalny w Polsce“	„ 1.50	32. Inż. A. Zaleski: „Drzewa przy drogach“	„ 3.—
14. Dr. M. Jaroszyński: „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych“ — oraz „Znaczenie opłat drogowych“ (w jednym tomie)	„ 3.—	33. „Zagadnienie organizacji oszczędności“. (Zbiór referatów, wygłosz. na zjeździe Delegatów K. K. O. 1929 r.), cz. I.	„ 5.—
15. J. Bek: „Działalność Rady Powiatowej w Limanowie na polu popierania sadownictwa“	„ 1.50	34. „Zagadnienie organizacji oszczędności“, cz. II	„ 2.50
16. St. Pachnowski: „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych“ (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia). Wyczerpane, nowe wyd. w oprac.	„ 5.—	35. Polak Tadeusz: „Pomoc kredytowa“	„ 2.75
17. Z. Pietkiewicz: „Gospodarka miast polskich“ ..	„ 5.—	36. Inż. W. Marzec: „Administracja i organizacja robót“	„ 12.—
18. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych. (Odbitka z kwartalnika Statystycznego G. U. S.)	„ 2.50	37. Smerek: „Banki Komunalne w Polsce“	„ 2.50
19. St. Podwiński: „Bibliografia literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym“	„ 3.—	38. B. Markowski: „Z dziejów gospodarki miejskiej w Kielcach“	„ 2.50
20. St. Podwiński: „Ustrój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego“	„ 2.—	39. Achilles Rosenkranz: „Opłaty stemplowe, wiążące się z działalnością K. K. O.“	„ 2.—
21. St. Podwiński: Tabelaaryczne zestawienie organizacji sam. terytorj.	„ 1.20	40. S. Woyzbun: „Historja bankowości“	„ 2.—
22. St. Podwiński: Wskazówki dl inspektorów samorządu gminnego	„ 3.—	41. M. Turskiego i T. Wolframa: „Polska Tabela Procentowa“ w opracie	„ 10.—
23. St. Tomaszewicz: „Zarys zasad naukowej org. pracy“	„ 6.—	42. Dr. K. Windakiewicz: „Komunalne Kasy Oszczędności w Rzplitej Polskiej“ — za 1 egz.	„ 5.—
24. Kowalczewski: „Stan mieszkań służby folwarcznej“	„ 1.50	43. A. K. Czyżowski: „Szara Książeczka“ za 1 egz.	„ 1.20
25. Inż. Z. Rudolf: „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek“	„ 3.50	44. K. Kühn: „Zarys programu i metod pracy samorządu ziemskiego“	„ 5.—
26. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych		45. J. Długokęcki: „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności“	„ 1.20
w roku 1925	„ 1.—	46. B. Brodowski: „Rejestry mieszkańców i meldunki w Polsce“	„ 6.50
w roku 1926	„ 2.—	47. K. Tokarski: „Wskazówki dla meldujących się“	„ 0.60
w roku 1927	„ 2.—	48. A. Szczepański: „Ankieta rejestracyjna ludności“	„ 0.30
		49. B. Bagiński: „Meljoracja w pow. Chełmskim“	„ 5.—
		50. S. Maltze i W. Feist: „Wskazówki dla urzędów gminnych o prowadzeniu ewidencji koni“	„ 3.—
		51. J. Roziecki: „Podręcznik dla K. K. O.“	„ 12.—
		52. K. Prökl: „O zakładach leczniczych“	„ 6.—
		53. Dr. E. Wisenberg: „Koszty leczenia w szpitalach b. zab. rosyjskiego“	„ 6.—
		54. Fr. Sedlaczek: „Bibliografia dotycząca działalności samorządu w zakresie oświaty pozaszkolnej (1905 do 1.IV.1930)	„ 2.—
		55. S. Woyzbun: „Gielda, przeszłość, organizacja obecna, obroty i t. d.“	„ 8.50

Uwaga: przyjmujemy wszelkie zamówienia na książki i czasopisma.

Przyjmujemy zamówienia na pomoce biurowe i materiały piśmienne.

Zamówienia kierować:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Sp. z o. o.

ul. Świętokrzyska 13.

czas. 13438/14/41

Ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr. 60 prawo o wykroczeniach wchodzi w życie już 1 września 1932 r. Wspomniane prawo, stanowiące kodyfikację wykroczeń objętych dotąd dzielnicowymi Kodeksami Karnymi, oddaje orzecznictwo karne w sprawach wykroczeń władzom administracyjnym. Prawo to, będąc zbudowane na wzór Kodeksu Karnego, będzie wymagało całego szeregu instrukcyj, okólników, a może nawet pewnego przeszkolenia referentów karnych.

Niezbędny w tej mierze „Podręcznik prawa o wykroczeniach, wraz z postępowaniem karnem administracyjnym”, opracowany szczegółowo przez T. Jankowskiego, delegata Min. Spraw Wewn. do sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej, oraz St. Przestrzelskiego, radcy Min. Spraw Wewn., i zalecony do użytku władz państwowych i samorządowych, przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 25 lipca Nr. Pres. 1432/24, ukaże się w czasie najbliższym w nakładzie Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie.

Książka „Podręcznik prawa o wykroczeniach wraz z postępowaniem karnem administracyjnym” winna znaleźć się w każdym starostwie, gminie wiejskiej i miejskiej, w komendach policji państwowej oraz w urzędach wojewódzkich.

Cena egz. 6 zł. Przy zamówieniach ponad 10 egzemplarzy — 5 zł. Ceny bez przesyłki. Zamówienia kierować do

**SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
SP. Z O. O. W WARSZAWIE, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13.**

W związku z nowym okólnikiem Ministra Rolnictwa w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 339) uprzejmie zawiadamiamy, iż posiadamy poszczególne rodzaje do druków, wykonane w/g nowych przepisów, po następujących cenach:

Obwieszczenia	za 100 sztuk	4.00 zł.
Spis ogierów. Wzór Nr. 1	za 100 ark.	6.50 „
Zaświadczenie. Wzór Nr. 2	za 100 sztuk	2.50 „
Pokwitowanie. Wzór Nr. 3 w bloczkach po 50, podwójne	za 1 blok	2.00 „
Deklaracje. Wzór Nr. 4	za 100 sztuk	2.50 „
Cyfrowe zestawienie	za 100 ark.	4.00 „
Zaświadczenie ukończenia lat 15	za 100 sztuk	2.50 „
Zaświadczenie wady organicznej	za 100 sztuk	2.50 „
Wezwania przewidziane § 4 instrukcji Min.-Roln. dla zarządów gmin z dn. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	2.50 „
Instr. Min. Roln. dla zarządów gmin z d. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	5.00 „

Powyżej wyszczególnione druki wysyłamy na każde żądanie z doliczeniem kosztów przesyłki. Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Warszawa, Świętokrzyska 13